

Slovenski Prijatelj.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja po pošti
4. št. na leto.

Št. 6.

15. junija 1865.

XIV. tečaj.

Pridiga za 3. pobinkošno nedeljo.

(Varujte se pijanosti! Gov. J. A—st.)

„Bodite trezni in čujte; ker hudič, vaš zopernik, hodi kakor rjoveč lev okoli,
in išče, koga bi požrl.“ I, Pet. 4, 8.

V v. o d.

Farizeji in pismarji, nam pové današnje sv. evangelje, so Jezusu očitali, da grešnike sprejema, in z njimi je. Tako očitaje so mu pa večkrat farizeji delali, kakor on sam od sebe pové z besedami: „Sin človekov je požrešnik in pijanec, prijatelj colnarjev in grešnikov.“ Nad tem očitanjem farizejev je pa le to res, da Zveličar, ko je na zemljo prišel, ni zaničeval, nedolžnih in dopuščenih veselje ljudi se udeleževati. Zveličar je šel večkrat na gostovanje, je nekterikrat tudi vino pil, in enkrat je šel še clo na ženitnino. Vse to je Kristus zato storil, ker on je nar boljše vedel, da Bog je ljudem dopustil, na zemlji z jedjo in pijačo in z drugim nedolžnim veseljem si življenje ohraniti in polajšati. Da bi bil pa Kristus v jedi in v pijači in pri drugem veselju kterikrat nezmeren, bilo je golo obrekovanje njegovih sovražnikov; on je zmirej po postavah zmernosti živel, ja on se je v jedi in pijači in pri dopuščenem veselju grozno zlo zatajeval. Ves čas njegovega življenja od njega nobeden ni mogel reči, da bi bil kterikrat katero veselje nezmerno vžival.

Tako bi moglo biti tudi življenje vseh kristjanov, vsi kristjani bi mogli kakor v drugih tako tudi v tej reči Zveličarja za vedni zgled si jemati. Od nobenega kristjana bi se ne smelo po pravici reči: ta človek je požrešnik, je pijanec. To da z žalostjo moramo reči, da je brez števila veliko krist-

janov, ki zaslužijo tako imenovani bitfi. Brez števila veliko jih je, kateri trebuh za svojega Boga imajo, in nobene večje sreče ne poznajo, kakor jesti in piti, in kakor pravijo, življenje uživati. Našega Gospoda in Zveličarja satan tudi po tem, ko se je 40 dni in noči postil, ni mogel v nezmernost zapeljati; zdajni kristjani pa se tako malo satanu zoperstavljajo, kader jed in pijačo uživajo. Sv. Peter opominja: „Bodite trezni in čujte; ker hudič, vaš zopernik, hodi kakor rjoveč lev okoli in išče, koga bi požerl“; kako obilno žetev mora tedaj satan zdaj med kristjani imeti, ker je treznost in zmernost, posebno zmernost v pijači tako redka postala. Pijančevanja, kakor morate sami spoznati, je med današnjimi kristjani grozno veliko, in jaz (Bog pozna moje serce) vam gotovo le dobro hočem, da danes svoj glas zoper to pregreho povzdignem. Oh pijanost je gerda in škodljiva, zakaj ona 1. jemlje človeku dobro ime; 2. poškoduje ga na premoženju; 3. mori njegovo truplo; 4. pogubi njegovo dušo.

Razlaga.

Vino je gotovo zlahten dar stvarnika. Modri Sirah pravi: „Vino, katero se trezno pije, služi človeškemu življenju. Vino je od začetka storjeno k razveseljenju. Vino, katero se po meri pije, dušo in serce obveseli.“ (Sir. 31, 32.) Vino vterdi truplo, če se zmerno pije. Zato piše sv. Pavl svojemu učencu: „Nikar dalej vode ne pij, ampak pij en malo vina zavoljo svojega želodca in svojega pogostnega bolehanja.“ (I. Tim. 5, 23.) — Vino razveseli dušo; zato pravi Salomon: „Dajte žalostnim močnega pitja, in vina tem, kateri so britkega serca, da pijejo, in svojo revščino pozabijo, in se nič več na svojo žalost ne spominjajo.“ (Prip. 31, 6. 7.) — Vino prežene žalost serca, in ljudi vesele stori; zato poje kralj David: „Vino razveseljuje človeka sercé.“ (Ps. 103, 15.)

Če je pa Bog vino iz dobrotljivih namenov za človeka vstvaril, vam ga piti nobeden prepovedoval ne bo. To da nezmerna pijača je pa na vsako vižo prepovedana, in škodljiva za dušo in telo.

1. Pijanost jemlje človeku dobro ime. — Gerdi so prevzetneži, lakomniki, tatje, goljufi, nečistniki in prepiravci; še gerši so pa pijanci. Kdor to ime zasluži, naj bo kdor hoče, ni veliko obražtan. Kedar kdo kakega človeka komu pristuditi hoče, je zadosti, da le to reče: Je pijanec. Če je kak človek, kateri se večkrat vpijani, še tako zastopen, če je še tako dober delavec, se vendar vselej, kedar se od njega govori, še to pristavi: Škoda, da je pijanček. Posebno pa ljudje žensko zaničujejo, ktera vino ali žganje ljubi. Pijana deklina, pijana žena je prava sramota človeškega rodu. Od takih žensk govori sv. Duh: „Žena pijanka je svojemu možu velika jeza; nje zasramotenje in ostudnost ne bo zakrita.“ (Sir. 26, 11.) Nekdajni Rimci so pijane ženske ravno tako kaznovali, kakor prešestnice.

V resnici, vsakemu se mora pijanec gnjusiti, če ga le nekoliko bolj na tanjko pogleda. Še clo nevernikom ali ajdom so se pijanci ostudni zdeli. Zato je Pitak, eden zmed sedem greških modrih pijance trikrat kaznovali zapovedal; prvič zato, ker so sami sebe na zdravju poškodovali; drugič zato, ker so soseski pohujšanje dali, in tretjič zato, ker so svoji družini premoženje zapravljali. — Špartanci so imeli navado, svoje sužnje ali hlapce vpijaniti; potem so pametni starši svoje otroke vkup poklicali in jim jih pokazali rekoč: Glejte jih gerdobneže, kako gerdo se obnašajo, kako nespametno govoré. Otroci! sami presodite, ali se more kaj bolj ostudnega viditi! Varite se torej, da se nobenkrat v svojem življenju tako vpijanili ne bote! — Mahomed je v svojem Alkoranu (ktere bukve so Turkom ravno to, kar nam kristjanom sveto pismo) vsakemu pijanemu 80 palic naštetil zapovedal. Zares, gerd in ostuden je pijanec, in ker božjo podobo, po kateri je stvarjen, na sebi zamaže, je bolj neumni živini, kakor človeku podoben. Da se bote tega prepričali, hočemo ga nekoliko bolj pogledati. Njegove oči so zatekle, njegova glava je zmešana, njegov jezik je razberzdan, pa vse, kar govori, je neumno in nezastopno; na poti se opoteka, da mu je cela cesta preozka: zdaj na eno, zdaj na drugo stran omahuje ali pa še clo pade, in na poti obreži. — Kaj, ali to je človek, kteremu samemu je Bog, med vsemi stvarmi na zemlji pamet dal? Ali to je božja podoba?

Živini je podoben, ne pa človeku! Pa saj še živina jenja žreti in piti, kedar je sita, človek pa se tako daleč zgubi, da ne vé, kdaj zadosti ima. Tak človek, kateri pamet zapije, je po besedah sv. Bazilija podoben ajdovskim molikom, in kar prerok David od teh govori, tudi od pijanca velja, „Ima oči, in ne vidi; ušesa in ne sliši; noge in ne more hoditi.“ Prav ima tedaj sv. Avguštin, ki pravi: „Pijanci so večega zaničevanja vredni, kot živina.“

Če je pa pijanost gerda za vsakega človeka, je pa še toliko gerši za kristjana. Kristjan bi moral biti učenec Kristusov, bi moral Jezusa Kristusa posnemati, in za njim hoditi. Jezus pa pravi: „Kdor hoče za meno priti, naj sam sebe zataji, in naj vzame svoj križ, in naj hodi za menoj“, (Mat. 16, 24.) in sv. Pavl, njegov izvoljeni apostel piše: „Kteri so pa Kristusovi, so svoje meso križali z grehi in željami vred.“ (Gal. 5, 24.) Od križanja mesa, od zatajevanja samega sebe, od hoje za Kristusom pijanci nočejo nič vedeti. Z jokajočimi očmi je govoril sv. Pavl od njih in je rekel: „Oni živé kakor sovražniki križa Kristusovega; njih konec je pogubljenje; njih Bog je trebuh; oni se hvalijo s svojo sramoto, in pozemeljsko ljubijo.“ (Filip 3, 19.) Oh če Jezusa Kristusa v njegovem terpljenju premišljujemo, ko je bil z žolcem in jesihom napojen, in slišimo divji hrup in vpitje pijancev v pivnicah, kdo bi mogel misliti, da to so kristjani, učenci in služabniki Kristusa, kateri je učil: „Blagor jim, kateri so pravice lačni in žejni.“ (Mat. 5, 6.) — Zdaj pijanci nočejo spoznati gerdobije svoje pregrehe, takrat pa jo bodo gotovo spoznali in se bodo sramovali, ko bodo pred božjo sodbo stali in zaslišali besede: „Daj rajtingo od svojega hiševanja.“ (Luk. 16, 2.) In da ravno pijance ostra sodba čaka, je očitno, ker Jezus, ko od poslednje sodbe govori, opominja: „Varujte se, da vaše serca ne bodo preobložene v požrešnosti in pijanosti, in časnih skerbéh, in da tisti dan nanagloma nad vas ne pride. Zakaj kakor zaderga bo prišel čez vse, kateri po vsi zemlji prebivajo.“ „Čujte in molite tedaj vsak čas.“ (Luk. 21, 35.)

2. Pijanost poškoduje človeka na premoženju. Oh, žganje in vino se nikjer zastoj ne toči, zato je treba denar dajati, in tisti, kateri radi, večkrat in veliko pijo, tudi

veliko denarja potrosijo. Kdor vsakdan le 6 krajcarjev zapije, potrebuje na letu 36 goldinarjev; v 10 letih 360 gold.; v 20 letih 720 gold., lep denar, da malo kdo tako doto ima. Ni čuda, da se premoženje takih, ki radi pijejo, kerči in da hiše zapravijo, in poslednjič pomanjkanje terpe. „Ti, kateri pijančujejo, in si med sebo pojedine napravljajo, bodo se spraznili, in zaspanec se bo s cunjami oblačil.“ (Sir. 19, 1.)

Da vam ne bom dolgo skazoval, da pijančevanje človeka ob premoženje pripravi, stopite z menoj v hišo, kjer je oče pijanec; pogledjmo, kaj se v nji godi. Glejte, petero, šestero sterganih otročičev svoje rokice proti ljubi materi stega, vsi jokajo, in z enim glasom kličejo in prosijo: Mati, kruha! kruha! ali skerbna mati jim ga nima rezati. O uboga, milovanja vredna žena! o revni nedolžni otročiči! vsi morajo revščino in lakoto terpeti, — mož pa, oče pijančuje, — in pijančuje do terde noči. Po noči pride k domu, in razgraja in divja po hiši, kakor divja zver. Lačni otroci molče, in se od straha vsi tresejo, žena se v kak kot skrije in britke solzé toči, ktere za maščevanje v nebo kličejo. O ni je tako divje zveri, kateri bi jaz take očete primeriti mogel! Kako nevtrudeno tiček celi dan leta okrog, in svojim mladičem živeža išče! Kako skerbno koklja svoje piške vkupej kliče, in sama tako dolgo nobenega zerna ne pobere, dokler piški nasiteni niso. Tudi lev in tiger hodi po puščavi sem ter tja, in kedar kdaj živeža najde, sam sebi ga odreče, in ga svojim mladim nesti hiti. Očetje pa, pijančevanju vdani, vse skoz gerlo poženejo, svojo ženo in otroke pa doma stradati pusté; o kako terdo, ja kamnitno serce morajo taki očetje imeti! Taki zapravljivi očetje zaslužijo med tiste prišteti biti, od katerih modri v svetem pismu govori: „Oni so svoje otroke pomorili, z grozovitnim neusmiljenjem požerli, in svojo žejo z njih kervjo pogastli.“

3. Pa naj bo kdo tudi še tako bogat, da bi se mu pri vsem njegovem pijančevanju nikoli revščine bati ne bilo, pa pijančevanje človeka na zdravju poškoduje. To nam sveto pismo pové, ki pravi: „Veliko jih je zavoljo pijanosti umerlo; kdor je pa trezen, življenje si podaljša.“ Sir. 37, 34. In modri Salomon pravi: „Komu gorje? komu bojevanje? komu jame? komu rane brez potrebe? komu kalne oči? Kaj ne tem,

kteri se vedno pri vinu znajdejo, in si prizadevajo bokalo prazniti? Ne glej vina; kedar je rumeno, kedar se njegova barva v kozarcu lesketá: ono gladko notri teče, ali k poslednemu bo kakor kača grizlo.“ (Prip. 23, 29.) Kar sv. pismo uči, to nam tudi zdrava pamet in skušnja pové. Naše življenje je podobno luči v lampi. Luč vgasne, če ni olja v lampi; še pred pa vgasne, če se preveč olja na enkrat va-njo vlije. Kdor preveč pije, sam sebe zalije. Pijancu želodec oslabi, da živeža več kuhali ne more; noge mu oslabe, da ga več nositi nočejo; roke mu opadejo, in vse sorte hude bolezni ga obiščejo. Res, da nekteri je bolj terdne postave, in mu pijančevanje ne škodova precej, to da nastopki pijanosti se bodo prej ali pozneji, enkrat gotovo pokazali; če mu v mladosti toliko ne škoduje, pa starost bo toliko bolj revna in bolehná. To pričajo zdravniki, in take izgledé le prevečkrat vidimo s svojimi očmi. Dostikrat pa pijanci tudi na nagloma smert storé. Koliko se jih je že v pijanosti steplo, in so bili vbiti! Koliko jih je v pijanosti z voza padlo, in so si roko, nogo ali vrat vlomili, ali so se še clo vbili! Koliko jih je v pijanosti v vodo padlo in so vtonili! Koliko jih je pijanih že v snegu obležalo! In kakšna mora biti s tako vbogo dušo, ktera v pijanosti ta svet zapusti, in se še le v večnosti zbudi! O gerda pijanost! ti človeka ne pripraviš le v časno nesrečo, ker odvzameš človeku dobro imé, ga poškoduješ na premoženju, in moriš njegovo truplo, ampak ti tudi

4. njegovo dušo v večno pogubljenje pahneš! Pijanost je mali veliko drugih pregreh, in se po vsi pravici med poglavitne grehe prišteva, zato ker ni le sama na sebi zoper božjo zapoved in torej pregrešná, ampak tudi veliko družega hudega napravlja. Pijanec zaduši in zamori svojo pamet, da v pijanosti ne sliši glasu svoje vesti; njegova duša je tako rekoč zvezana, njegova poželjivost pa prostopuščena; božji duh je pregnan — ne prebiva v telesu, ki je grehu vdano (Modr. 1, 45.). — Torej ni drugači mogoče, kakor da tak zapuščen človek iz pregrehe v pregreho zaide — brez pameti, brez vesti, brez božje pomoči. Kdo je vstani sešteti pregrehe, v ktere pijanost človeka pogrezne? Huda navada nesrečnemu ne samo telesno, ampak tudi dušno zdravje razdeva, da ga

tudi v treznem stanu vsakoršna skušnjava ložej premaga. Per-
vorojena hči te gerde matere je navadno nečistost, ker pijanost
meseno poželjenje nadraži, pamet in vest pa slabi, da ga ne
premagate; na to pa pride še cela versta peklenskih otrok,
gerdih pregreh: jeza, razpertje, prepir, vbijanje, tatvina in
goljufija; preklinovanje in priseganje, oškrunjenje Bogu posve-
čenih dni, nepokorščina in terdokornost proti staršem in drugim
predpostavljenim, prevzetnost in bahanje, zamuda nar imenitniših
dolžnost, pohujšanje, božjoroparsko prejemanje svetih zakra-
mentov, obupnost, nespokornost i. t. d. Ali pa mar nimam prav?
Ali sveto pismo drugači govori? „Nikar se ne vpijanite z vi-
nom, v katerem je nečistost“. (Efež 5, 18.) V pijanosti je
nečistost, ker iz pijanosti izhaja grešni ogenj, meseno razve-
seljevanje in ošabna prederžnost, kar pa vsem mesenim pre-
greham vrata odpera. „Vino, ki se brez mere pije, napravi
zdražbe, jezo in boje“. (Sir. 31, 38.) Sv. Ambrož pravi:
„Pijanec je od pijače omoten, pred Bogom ostuden, od angelov
zaničevan, od ljudi zasmehovan, od čednosti zapuščen, od hu-
dobij obdan, in na trupu oslavljen.“

Sv. Avguštin pijance lužam primerja. Kakor se v lužah
mnogotere gerde živali zarede, tako ~~vstajajo~~ tudi v nezmernem
mnogotere hude želje, in iz njih nar gerše dela.

Sv. Gregor pa pijanost še hujše popisuje. On ne pravi,
da pijanosti vdan grehe ima, ampak pravi, „da pijanec je ves
greh.“ „Kdor navado pijanosti nad sebo ima, ta nima greha,
ampak je sam, kolikor ga je, ves greh.“ Njegove oči so
greh, polne nesramnih pogledov; njegove ušesa so greh, ker
z dopadanjem le pregrešne reči poslušna; njegov jezik je greh,
ker le nečiste besede govori, preklinja, obrekuje, baha in
bližnega žali; njegova duša je greh, ker ne misli na Boga,
ampak je večidel z nečistimi željami napolnjena.

Da je vse to res, le prepogosto žalostna skušnja poter-
duje. Koliko jih je, ki so prej nedolžno in pobožno živeli,
od tistega časa pa, kar so se pijanosti vdali, jih vidimo raz-
berzdane, prepirljive, nepokorne proti staršem in predpostavlje-
nim, zapravljljive, zanikarne v spolnovanji dolžnost, brez ljubezni
do molitve, nulačne v opravljanju keršanskih dolžnost, ja še clo
slabe in omahljive v veri!

Lot je tako pobožno živel, da ga je Gospod po angelu oteti dal, ~~ko je~~ hudobne mesta Sodomo in Gomoro z ognjem iz nebes pokončal. Ko se je Lot poznejši vpijanil, je doprinesel prešestovanje v zlahti. — O marsikteri je v pijanosti že govoril kaj ali storil, kar je trezen zaničeval in ves čas svojega življenja objokovati imel.

Macedonski kralj Aleksander je Klita, enega svojih narboljših vojskovodjev in prijatlov, v pijanosti umoril. Kralj Herodež je spoštoval sv. Janeza kerstnika, čeravno ga je v ječo vergel, in je rad njegove pridige poslušal, pa je vendar enkrat rabeljna k njemu poslal in je rekel mu, naj mu glavo odseka. Kdaj se je to zgodilo? Ko je Herodijna hči na gostovanju pred njim plesala, in je Herodež pred ko ne vinjen bil. K nepremišljeni prisegi je prišlo še krivično umorstvo.

S solznimi očmi je pripovedoval sv. Avguštín v neki svojih pridig tisti dan, ko se je bila ta hudobija zgodila, strašno prigodbo, ktera nam kaže, v koliko in kako velike pregrehe pijanost človeka pahne: „Glejte! (to so njegove besede) glejte — naš verli in od vseh ljubljeni mestnjan Ciril ima, kakor veste, sina, kateri se ni hotel poboljšati, in je z razuzdanim življenjem svoje premoženje zapravil. Po noči je prišel ta razuzdani sin divji in poln domu, je s svojo nosno materjo gerdo ravnal, je skušal svojo lastno sestro v nečistost zapeljati; očeta je umoril, in dve sestri smertno ranil.“ (Serm. 33.)

Pa čemu izglede iz pretečenih časov, saj nam vsakdanja žalostna skušnja kaže, koliko hudobij in nerodnost ljudje v pijanosti doprinašajo. Pijanci se pred gosposko s tim izgovarjajo, da so pijani bili, in zavoljo tega izgovora je pijancem pred človeško sodbo kazni zlajšana; ali bo pa ta izgovor tudi pred božjo sodbo kaj veljal? — Pri takih, ki se iz navade pijanijo, gotovo ne, ker lahko previdijo in iz skušnje vejo, da če se vpijanijo, v marsktere in velike grehe padejo. Vsi grehi, ki iz pijanosti izvirajo, bodo jim tudi zarajtani in prišteti. — Oh, strašna nevarnost, v kateri se znajde zveličanje pijancev! Pregreha pijanosti že sama na sebi od nebeškega kraljestva izloči, kakor nas sveto pismo uči, in potlej pa še toliko drugih grehov, ki iz pijanosti izvirajo!

S k l e p.

Varujte se torej, da vaše serca ne bodo preobložene v požrešnosti in pijanosti. (Luk. 21, 34.) Ogibajte se priložnost, zakaj kdor je v navado vpijaniti se zašel, pri vseh svojih dobrih sklepih od te navade nikoli ne bo ozdravljen, če se priložnosti ne bo ogibal. Če se pa vsake priložnosti k pijančevanju zognete, potlej bo Bog vašo voljo, vaše sklepe podpiral, in vi bote ozdravljeni, ozdravljeni in rešeni večnega pogubljenja. Žalostne nastopke, ki ste si jih s pregreho pijanosti nakopali, v duhu pokore prenašajte, in skerbite, da bote vsaj dušo rešili, če marsikaj družega morebiti več rešiti ni. In vi vsi, ki ste se do zdaj pijanosti obvarovali, mislite večkrat na žalostne nastopke, ki iz pijanosti izvirajo, in z božjo pomočjo se je bote tudi za vselej obvarovali. Amen.

Pridiga za 4. pobinkošno nedeljo.

(Tretja liturgiška pridiga; gov. J. S.)

„Učenik! vso noč smo delali, in nismo nič vjeli.“ Luk. 5, 5.

V v o d.

Kako resničen je naš pregovor: „Na božjem žegnu ali blagru je vse ležeče“, poterduje tudi današnje sv. evangelje. Iz njega se učimo, da brez božje pomoči ničesar ne zamoremo, z božjo pomočjo pa vse, kakor vidimo nad ribči Petrom, Andrejem, Jakopom in Janezom. Vso noč so ti pridni ribiči po Genezareškem jezeru ribe lovili, pa nič niso vjeli. Zdaj pride Jezus, stopi v Simonov čoln in ukaže mu, naj bi čoln malo od kraja odrinul, ker bo s čolna ljudi učil. Se vé, da je Peter to tudi z yeseljem storil; pa tudi Jezus mu obilno njegov trud poverne. Le poslušajte! Ko je Jezus množice podučil, reče Petru: „Pelji na globoko, in verzite svoje mreže na lov!“ Ves žalosten odgovori Peter: „Učenik! vso noč smo delali in nismo nič vjeli; pa vendar na tvojo besedo (zato, ker ti zapoveš) bom vergel mrežo.“ In glejte čudo! zajeli so veliko število rib; tako, da se jim je mreža tergala

in so morali tovarše na pomoč poklicati. Ti so prišli, in so napolnili oba čolna tako, da sta se topila. Peter se tolike dobrote nevrednega šteje, zato pred Jezusove kolena pade, rekoč: „Gospod! pojdi od mene, ker sem grešen človek.“ Sveta groza ga prešine in tudi njegove tovarše, ki so toliki čudež videli.

Kaj se pa vam zdi, zakaj neki aposteljni, dasiravno so celo noč lovili, vendar ničesar vjeli niso? — Zato, ker so brez Gospoda delali. Ko so pa na Jezusove besede, torej v Jezusovem imenu mrežo vergli, so toliko rib zajeli, da se je mreža tergala in čolna skoraj potopila.

Res lepa podoba je bil pa ta ribji lov tudi sv. katoliške cerkve, zato je rekel Jezus Petru: „Odslej boš ljudi lovil.“ Genezareško jezero je bila podoba celega sveta, ki je res veliko, veliko jezero, po katerem so aposteljni po Jezusovem vnebohodu rib, to je neumerjoch duš iskali, in jih v Petrov čoln, to je v sveto katoliško cerkev nosili, da večno srečne postanejo.

Aposteljni so postavili pa tudi druge ribiče, oni so si izvolili svoje naslednike, ki so zmiraj iskali neumerjoch duš po širokem svetu in jih še vedno iščejo. Milijon in milijon rib že mirno počiva v tem presrečnem čolnu sv. Petra, med kterimi ste tudi vi, ljubi moji bratje in sestre! Pa kaj mislite? Kdaj ste bili pa neseni v ta presrečni čoln sv. Petra? Takrat, ljubeznjivi, ko so vas vaši botri in botre v cerkev k sv. kerstu prinesli, kterega šege sem vam že v dveh pridigah razlagal, in to mislim tudi danes storiti.

Jezus je bil z aposteljni in šlo je delo po sréči. Jezus bodi tudi z menoj in vami, da tudi današnje premišljevanje brez sadu ne ostane, saj „na Njegovem blagru je vse ležeče“.

R a z l a g a.

V moji zadnji pridigi sem vam razložil šege, ktere se godijo pri sv. kerstu in scer: od tistega trenutka, ko duhovnik novorojenemu otroku nekoliko posvečene soli v usta denejo do trenutka, ko duhovnik otroka z vodo oblijejo.

Ker sveta cerkev nikogar ne sili se veri podvreči, alj se dati kerstiti, ampak če po gnadi sv. Duha sam želi in hoče,

zatorej tudi mašnik trikrat otroka vpraša: „Janez! ali hočeš kerščen biti?“ In botri mesto otroka odgovorijo: „hočem“.

Zdaj vzame mašnik kerstno vodo in otroka v podobi križa trikrat oblije rekoč: „Janez, jaz te kerstim v imenu Očeta, in Sina, in sv. Duha. Amen.“

O sveti in presrečni trenutek! Pri Jezusovem kerstu so se odperle svete nebesa, v podobi goloba je prišel sv. Duh in je obstal nad Jezusom, iz nebes pa se je slišal glas nebeškega Očeta: „Ta je moj preljubi Sin, nad katerim imam svoje dopadanje.“ — Odprejo se sv. nebesa tudi pri kerstu vsakerega otroka, sv. Duh čez njega pride in ga v svoj tempelj posveti, in nebeški Oče sam govori: „Tudi ta je moj preljubi Sin, na katerem imam svoje veliko dopadanje.“

2. Potem, ko je otrok že kerščen, pomoči duhoven svoj pavec v sveto križmo, in pomaga otroka verh glave v podobi križa rekoč: „Vsegamogočni Bog, Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, kateri te je prerodil iz vode in sv. Duha, in ti vse grehe odpustil, on naj te pomaga s križmo zveličanja v tistem Kristusu Jezusu Gospodu našem v večno življenje. Amen.“

Ljubeznivi! pri sv. kerstu ste bili s sveto križmo maziljeni, kakor mašniki in kralji. Kolika čast za vas, zato pravi sv. Peter: „Vi ste izvoljeni rod, kraljevo duhovstvo.“ Sv. Peter je hotel s tem reči: Slehern izmed vas je kralj in duhoven; kralj je, ker ima svoje počutke, nagnenja in strasti v svoji oblasti, in je poklican k večnemu kraljevanju s Kristusom v nebesih; duhoven je, ker mora svojo dušo in telo, vse svoje djanje in nehanje Bogu izročiti. Pa kako malo malo kristjanov to svoje duhovno in kraljevo čast prav spozna! Namesto svoje slabe želje zatirati, pustijo se oslepiti posvetni časti, bogastvu in grešni ljubezni.

3. Prijeli ste, ljubeznivi! pri sv. kerstu tudi oblačilo nedolžnosti. Že v prvih keršanskih časih so dobili tisti, ki so bili veliko saboto kerščeni, belo oblačilo, katero so do prve nedelje po veliki noči, ali do bele nedelje nosili. Tudi vi, ljubi moji bratje in sestre! ste prijeli pri sv. kerstu lepo belo oblačilo nedolžnosti, katerega morate ne samo osem dni, ampak celo svoje življenje nositi, in ga nikdar omadeževati. Glejte duhovnik ga vam je v Jezusovem imenu podal z besedami:

„Vzemi belo oblačilo, katero neomadeževano prinesi pred sodni stol Gospoda našega Jezusa Kristusa, da dosežeš večno življenje. Amen.“

Kako si pa ti moj kristjan to belo oblačilo nedolžnosti še ohranil? O srečen, trikrat srečen! če tega oblačila še nisi omadeževal; glej tudi od tebe govori sv. Duh v sv. pismu: „O kako lep je čist rod, ki se v čednosti sveti, njega spomin je večni, ker pri Bogu in ljudéh hvalo ima.“ Srečen si ljubej Jezusa Kristusa, ohranil si nar lepši zaklad, katerega si prijel pri sv. kerstu. Povzdignjen si nad vse druge nebeške lepote, angelci so tvoji prijatli in Marija, kraljica vseh devic ti lepi venec v nebesih spleta; glej, ti stojiš, kakor lepa neomadeževana lilija v svoji lepoti, in svoji nar večji vrednosti na svetu. Kaj ne, da tolika lepota je vredna, da jo posebno varuješ? Pa oh! kdo more grozovitne sovražnike tvoje nedolžnosti naštet? Koliko skušnjav človeku lastno hudobno nagnjenje dela, koliko nevarnosti hudobni duh s svojimi zmotnjavami človeku napravlja, koliko zaderg pa svet čistosti stavi. Koliko jih je med možkim in ženskim spolom, kateri kakor tolovaji čakajo, vneti od samega peklenskega duha, da bi nedolžne duše zapeljali. Kako se po kerčmah gerdo vedejo, da so v sramoto in pohujšanje celi soseski, in ne pomislijo, da gor nad zvezdami prebiva še zmirej vsegavedoči, neskončno pravični sodnik, ki je z žvepljenim ognjem pokončal Sodomo, Gomoro in dve drugi mesti, ki take nesramneže vsako uro in minuto lahko iz sveta pokliče in jih verže v večni brezen. Koliko zvijač najdejo, kako priliznjeno in zapeljivo govoré, koliko obljub delajo, pa, kakor neki stari Slovenec piše: Oni bele grade obetajo — pa černe kajže nimajo. Oh, blede luna, svetle zvezde, da morete tolike grehe gledati; — in vi, angeli varhi! žalostno pred njimi svoje oči zakrivate.

Kako milo je videti nedolžnega mladenča, ali mlado dekle, katerim še sveti sramožljivost kakor zjutrajna zarja; zdaj pa stopijo v svoji nedolžni lepoti med take tolovaje svete čistosti. Oj reveži, če vam je še kaj mar za svoje poštenje, časno in večno srečo; ohranite skerbno belo oblačilo nedolžnosti; da bote pa to zamogli, se varujte:

a) Vse lenobe in postopanja; zakaj: lenoba je košata mati vseh hudobij. Če potok urno naprej teče, ostane zmirej čist; luža pa se osmradi, in zaredijo se v nji červi, žabe in drugi merčesi. Ravno tako se godi tudi v človeku. Kedar ima z delom dosti opraviti, ne bo mislil ostudnih reči. Da je to res, vas za priče pokličem, ki celi teden terpite, da vam vroči put iz čela kaplje in po rokah debele žulje nosite. Pa oh, ravno po nedeljah in praznikih se naj več greha stori; zatorej varujte se tudi po nedeljah lenobe! Berite ali premisljujte kaj lepega, postrezite bolniku, obiščite svojega prijatla, pogovarjajte se z njim, zapojte kakšno sveto ali drugo pošteno veselo pesem, da bote podobni angeljem, ki tudi v nebesih Bogu čast prepevajo.

b) Varujte se pijančevanja, ker v pijanosti je nečistost, govori sv. pismo. Pijanec je vozu podoben, katerega splašeni konji brez voznika sem in tje po cesti vlačijo, in večkrat britko objokuje, kar je v pijanosti storil. Beži kersanska devica! pred pijancem, kakor pred steklim psom! ogibaj se pa tudi, o ogibaj se kerčme! — Kersanska žena! pač velika reva si, če tvoj mož ložej in rajši pot v kerčmo najde, kakor v cerkev; kako pač težko svoj zakonski stan po božji zapovedi spolnuješ. Imej vsaj ti Boga pred očmi, če tudi tvoj mož se za Boga že ničesar ne zmeni.

c) Varujte se slabih priložnosti sosebno pa slabe tovaršije; ker, že pregovor pravi: „Po slabi tovaršiji rada glava boli“. „In kdor za smolo prime“, pravi sv. Duh, „se osmoli“.

d) Pa morebiti mislite in zdihujete rekoč: „Moj Bog! kdo zamore vsake nevarnosti se umakniti?“ Da nevarnosti so velike, jaz tako dobro vem, kakor vi, ljubeznivi! To so dobro vedeli tudi Jezusovi učenci, zatorej so Ga vsi žalostni barali: „Gospod! kdo zamore pri tolikih nevarnostih in skušnjavah zveličan biti?“ In Jezus jim odgovori: „Kar ni mogoče pri ljudéh, je mogoče pri Bogu.“ (Luk. 18, 27.) Torej le z božjo gnado se bote greha obvarovali. Za to gnado pa morete Boga goreče prositi, ker Kristus sam pravi: „Bog bo dal dobrega duha tem, ki ga prosijo.“ Kaj stori otrok, kedar je v nevarnosti? Kaj ne, da glasno vpije: Oče, mati,

pomagajte! Glej kristjan! nad tebo prebiva dobri Oče, ki te zmiraj in povsod čuje in ti tudi pomagati hoče. Spomnite se pa tudi, da ravno ta Oče tudi vse vidi in vé. Tako so delali Egiptovski Jožef, bogaboječa Suzana in tavžent in tavžent družih.

e) Častite in ljubite prečisto devico Marijo, ki je, kakor sv. Bernard od nje piše, mati lepe ljubezni in pribežališče vseh grešnikov; tudi je ni v sili še nobeden na pomoč klical, da mu ne bi pomagala.

f) Posebni pripomoček je pa pogosto prejemanje zakramenta svete pokore in sv. rešnjega telesa, ker to je pšenica, govori sv. pismo, iz ktere se device rodijo, in da je miza, ktero je Bog postavil proti vsem skušnjavam, ki nas hočejo napasti. Torej ljubeznivi! odkrite vselej natanjko svojemu duhovnemu očetu, odkrite mu tudi svoje skušnjave in nevarnosti, saj on je vaš prijatelj in slabostim podveržen kakor vsi. In če se tudi del časa z vami pomudi, bodite mu za to hvaležni; ker lažej in boljši je obvarovati, da človek v jamo ne pade, kakor ga, kedar že v jamo pade, iz nje potegniti ga.

4. Pri svetem kerstu poda mašnik otroku tudi gorečo svečo, rekoč: „Vzemi gorečo svečo in ohrani brez madeža svoj kerst; spolnuj zapovedi božje, da, kedar bo Gospod k ženitvanju prišel, moreš njemu naproti iti z vsemi svetniki v nebeški kraljevi hiši, in prideš v večno življenje, da živiš vekomaj. Amen.“ Kaj neki pomenja goreča sveča? Pomenja, da iz otrok temé smo postali otroci luči, ki je Jezus Kristus, ki sam pravi, da je luč sveta! Pomenja pa tudi našo vero in ljubezen do Boga.

Kristjani, bratje in sestre moje! Pri sv. kerstu so nam svečo držali naši botri in botre. Vesela je bila za nas ta sveča, ker gorela nam je kot otrokom božjim. Svečo nam bodo še enkrat v roke podali, in ta bo moja in tvoja mrtvaška sveča. Pri tej sveči bomo videli vse svoje misli, besede in djanja; oh! ali bo pa tudi ta sveča za nas vesela? Kdaj in kdo nam jo bo v roke podal, tega ne vemo.

5. Na zadnje otroku duhovnik še gospodov mir želijo rekoč: „Janez, pojdi v miru, in Gospod bodi s teboj.“

V starih časih je škof ali mašnik, kerščenega otroka poljubil v znamenje veselja, da je postal ud svete katoliške cerkve; in v znamenje braterne ljubezni, ktera je takrat med kristjani kraljevala. Zatorej mašnik tudi zdaj otroku sv. Jezusov mir želi in hoče reči: Janez pojdi v miru, ker zdaj si otrok božji in dedič nebeškega kraljestva. Le zvesto hrani ta svoj mir; ker ga pa brez božje pomoči ohraniti ne moreš, zatorej naj bo Gospod Jezus s tebo, ki naj te enkrat tudi pripelje v večno življenje! Amen. Naj se zgodi! Amen.

Pridiga za 5. pobinkošno nedeljo.

(Odpuščajmo krivice! gov. M. T.)

„Jaz (pa) vam povem, da vsak, kteri se jezi nad svojim bratom, bo kriv sodbe.“
Mat. 5, 22.

V v o d.

Ničesar nam sv. evangelje večkrat in bolj ostro ne naročuje, kakor pravo, odkritoserčno ljubezen, ki jo moramo imeti do vseh ljudi. Ne jeza in togota, ne kakšna zamerza ne sme ljubezni iz našega serca pregnati. Vse moramo, brez razločka, naj bo prijatelj ali sovražnik, ljubiti, kakor tudi Bog daje svojemu solncu vzhajati na dobre in hudobne, in dežju rositi na pravične in krivične. „Slišali ste, pravi Kristus, da je bilo starim rečeno: Ljubi svojega bližnjega, in sovraži svojega sovražnika. Jaz pa vam povem: Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kteri vas sovražijo, in molite zanje, kteri vas preganjajo in obrekujejo.“ (Mat. 5; 43. 44.)

Poleg te zapovedi smo pri svoji vesti dolžni, razžalnikom iz vsega serca odpustiti, da jim ne le storjenih krivic s hudim ne povračujemo, temuč jim še celo v mislih nič hudega ne voščimo. To odpusčenje se mora na dalje pri tej priči zgoditi, tako da s hudobnim namenom svojega nasprotnika tudi minute ne sovražimo. In poslednjič je naša dolžnost, da

svojim razžalnikom vsaj tisto splošno službo opravljamo, ktero smo vsakemu tujcu dolžni. Da jih pozdravljamo ali odzdravljamo, kedar se srečamo, da jim v sili pomagamo, in zanje molimo, tega jim ne smemo nikdar odreči. Kdor se zoper to pregreši, je časnih ali večnih kazen vreden, kakor je sovraštvo, ki ga ima v svojem srcu veliko ali majhino.

To so dolžnosti, ki nam jih zapoved ljubezni do sovražnikov nalaga. Pač bi hotel Bog, da bi jo mi vsi zvesto spolnovali! Ali skušnja nas uči, da je odpuščanje krivic v naših časih tako redko, kakor je bilo kdaj pri prvih kristjanih navadno. Veliko jih je, ki si iz tega nič vesti ne delajo, če prav cele tedne, mesce in leta z blišnjim v sovraštvu živé, in mu hudo s hudim povračujejo. Izgovarjajo se pri tem, da jim razžaljenja in krivic ni mogoče odpustiti, in da bi bilo odpuščanje celo zoper njih čast. Te izgovore vam bom danes overgel in vam pokazal, da je odpuščanje krivic 1. ne le mogoče, ampak 2. za te tudi časti vredno. — Poslušajte!

R a z l a g a.

Ako bi kdo naravnost hotel terditi, da odpuščanje krivic ni prav nič težavnega, bi resnico očitno prenapel. Sami namreč skušamo, kako zelo je treba zatajevanja in premagovanja samega sebe, če se hočemo s svojimi sovražniki spraviti. Kakor pa nihče ne more terditi, da je odpuščanje krivic kaj lahkega, tako ne more terditi, da je kaj nemogočnega.

1. Da vam to pokažem, poslužim se besed sv. Krizostoma, ki je Antijohencanom v tej zadevi rekel: „Bog je zapoved dal, in kdo bo smel vprašati, če jo je mogoče izpolnovati? Morebiti se bote izgovarjali, pravi ta cerkveni učenik, da kacij posebnih cerkvenih zapoved ne morete deržati. Lahko rečete, da se preoster post in morjenje vašega trupa z vašimi močmi ne strinja. Morebiti ste bolni, in toraj od te zapovedi odvezani. Lahko se izgovarjate, da vam ni mogoče vselej božjo besedo poslušati in veliko moliti, ker vas druge opravila v tem zaderžujejo. Nič pa vas ne more izgovarjati, da bi svojemu bližnjemu ne odpustili. Pri tem ne terpi nič škode ne duša, ne telo, samo da hočete, in ta zapoved je izpolnjena.“ — Ako pa terdovratno terdite, da ne morete, vas zadene prekletstvo, ki ga je Tridentinsko zbirališče zoper krivoverce

izreklo, ko pravi: Ako kdo govori, božjih zapoved tudi opravičenemu in v gnadi božji stoječemu človeku ni mogoče spolnovati, bodi izobčen.

Ali pravite: Saj bi mu odpustil; toda, če tega človeka le vidim, mi že kri zavre in se vse po meni vzdiguje, ako se le količkaj na njegovo krivico spomnim. — Ali pri tem vedite, da ni nihče gospod svojih občutkov, svoje domišljije in svojega spomina. Vsak pa je gospod svoje volje. Naj vam meso to zapoved še tako težko dela, na to ne glejte! Imejte le dobro voljo zraven; in Bog, ki je zvest in nas nikoli bolj ne skuša, kolikor uterpimo, nam bo s svojo gnado k zmagi pomogel. Pogledujte tudi na britko martro, na umirajočega Zvelicarja, kaj vas uči s svojim zgledom, ko pravi: „Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo.“ Spominjajte se svetega Štefana, ki še pod kameni za svoje ubijavce prosi: „Oče, ne štej jim tega v greh!“ Spominjajte se sodbe listega neusmiljenega hlapca v evangelji, ki svojemu sohlapcu ni hotel malih krajcarjev odpustiti, akoravno je Gospod njemu ves njegov veliki dolg opustil!

Pa, ta sovražnik, pravite, mi je vendar preveč škode in krivice storil, jaz pa mu nisem nikoli nič žalega prizadel. Velikoveč mi ima veliko dobrega zahvaliti, ker sem mu vedno s svetom in z deli na strani stal. Za vse to me pa sedaj zaničuje in zmira, mi škodo dela, kjer le more, me obrekuje, kolikor more, in moje dobro ime povsod gerdí, kar se dá, kako bi takemu hudobnežu iz serca odpustil? — Pomisli, ljubi moj! ali niso krivice, ki si jih ti Bogu storil, še neskončno večje, ker je vsak greh tako velik, da ga le zaslužnje Kristusovo zamore zbrisati? In ali ne delaš tudi ti tacih krivic Bogu vsak dan, kakor od svojega sovražnika tožiš, da njegova hudobija nikoli ne miruje? Ako torej hočeš, da ti bo Bog tvoje velike dolgove odpustil, odpuščaj jih še ti svojim bratom! Poslušaj, kaj Kristus pravi: „Ljubite svoje sovražnike i. t. d.“ (Mat. 5, 44.), da bote otroci svojega Očeta v nebesih, kateri daje svojemu solncu sijati na dobre in hudobne, in dežiti na pravične in krivične.“ (Mat. 5, 45.) Zraven tega pa pravi Kristus dalje, ako tiste ljubite, kateri vas ljubijo, kakšno plačilo bote imeli? ali ne delajo tega tudi cestinarji?

In ako pozdravljate le svoje brate, kaj storite več? ali ne delajo tega molikovavci?“ (Mat. 5, 46. 47.) S tem Kristus hoče reči: Nič posebnega, nič težkega, in nič zasluženja vrednega ni na tem, ako svoje prijatelje in dobrotnike ljubite, ker to vsak stori, še celo neumna živina. Ali sovražnike, preganjavce, obrekovavce in nasprotnike ljubiti, to je nova zapoved, nad katero so se ajdje in molikovavci zavzeli.

Vi pravite, da je krivica prevelika, kakor da bi jo mogli prenesti. Ali kaj iz tega sledi? Ali mar to, da s sovraštvom sebi še večjo krivico storite? Vaši sovražniki so vam k večjemu čas vašega življenja škodili; vi pa se hočete s sovraštvom vso večnost pogubiti? Vzeli so vam čas na tem svetu, ki zgine, kakor dim; vi pa si hočete še krono večnega zveličanja vzeti? Pripravili so vas ob kako časno premoženje, ki bi ga bili k večjemu kake leta posedli; vi pa se hočete pripraviti ob zaklade, ki nikoli ne minejo? Ali bi ne bila to največa nespamet? In ako bi se prav nad svojim sovražnikom zmaščeval, ti vendar vse maščevanje zgubljenih pravic ne poverno. Prepričaj se ž njim, kolikor hočeš, zmirjaj ga in preklinjaj; vse ti nič ne pomaga; škoduje pa ti na zdravji in na duši, škoduje na tem in na unem svetu. Posnemaj torej rajše zgled Davidov¹, zgled Kristusov, sv. Štefana in brez števila drugih svetnikov, ki so se s tem nad svojimi sovražniki maščevali, da so zanje Boga prosili, naj bi se jim oči odperle in prišli k spoznanju, k spreobrenenju in k pokori. Spomnite se nazaj na tisto prvo kerščansko občino v Jeruzalemu, od ktere sv. pismo pravi, da so bili vsi eno serce, in ena duša, in so se vsi kakor bratje in sestre med sebo ljubili. In ako si nje v izgled jemljemo, potem bomo zares že na svetu okušali nebeško veselje, že na svetu bo začetek našega zveličanja.

Nikar nobeden ne reci, da, ako bo kako krivico poterpel, da ga bodo zato hudobni ljudje ob vse pripravili. Odškodovanja za krivice smeš na postavnih potih iskati, česar se mora pa s krotkostjo in poterpežljivostjo, ne pa s sovraštvom goditi, tako, da si sovražnik storjene krivice, pri vsem tem pa vedno prijatelj osebe ostaneš.

2. Kakor je pa odpuščenje krivic ne le mogoče, tako je tudi to odpuščenje za vsakega časti vredno. Peklenski hudobi se zanj nikdar ne zmanjka, v ktere vé neprevidne po svojih željah loviti in pogubljeni. Neka taci zanj je po besedah sv. Gregorja prazen strah pred ljudmi. Ta strah pred ljudmi v nas dela, da mislimo, da bomo zavoljo kakšnih čednost zasramovani, če jih dopolnimo, ali zaničevani, če to in uno hudo opustimo. Ako v svoje pretečeno življenje pogledamo, bomo se sami lahko prepričali, da je bil tak prazen strah pred ljudmi kriv veliko naših grehov. Ta strah pred ljudmi nam pa tudi pri ljubezni do sovražnikov vé ugovarjati, rekoč: Kaj pa drugi ljudje porečejo, če bom k vsem tem krivicam molčal? Ali ne bo moja čast in moje dobro ime škode terpelo? Ali ne porečejo vsi, da sem res tega kriv, česar so me obdolžili? ali da sem preplašen in preboječ, da se vsakega bojim? Kaj mi torej drugega ostane, kakor to, da se moram nad bližnjim znositi in zmaščevati? To je peklenko govorjenje, ki nam ga strah pred ljudmi v ljubezni do sovražnikov na jezik poklada.

Pa skoz in skoz nasproti je to govorjenje naukom sve-tega evangelija in življenju Kristusovemu. Hudoba nam pri-govarja, da se moramo za svojo čast poganjati; Kristus pa pravi, ako pri ljudéh časti iščemo, naša čast ni nič. Hudoba pravi, da naj krivice s krivicami povračujemo; Kristus pa veli: Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite i. t. d. . . . In na to zapoved je navezano celo odpuščenje naših grehov, ko pravi: „Ako pa vi ne odpustite, tudi vaš oče, kateri je v ne-besih, vam ne bo odpustil vaših grehov.“ (Mark. 11, 26.) In kaj nas nagiba, naj se nad bližnjim zmaščujemo? Ali mar ne napuh, ta farizejski velikan našega serca, ki hoče povsod kraljevati in gospodovati? Je pa li napuh, prevzetnost in ošabnost za katerega kaj častiljivega? Ali nas ne priporoča veliko bolj ljuba krotkost, ponižnost in poterpežljivost pred vsem svetom?

Vi pravite: Ako se ne zmaščujem, vsi porečejo, da sem res tega kriv, kar me dolže. Ali sv. evangelje nas uči, ako svoje časti ne moremo brez greha ohraniti, naj svet od nas sodi, kar hoče poterpeti moramo vsako zgubo in pa Bogu jo

prepustiti; tolažiti se s tem, da ni nič tako skrito, česar ne bo enkrat očito, če ne poprej, vsaj na dan splošnega razodenja. In takrat, ali ne bo za vsakega največja čast, ako bo vpricho celega sveta, vpricho angelov in vseh svetnikov božjih opravičen in nedolžen spoznan?

Zraven tega pa, kaj je graja hudobnih za nas v resnici drugega, kakor naša hvala? Od hudobnih zaničevanemu biti, je že kdaj rekel nek ajdovski pisavec, se prav za prav pravi hvalo prejemati. Hudoben in nič vreden človek nam ravno takrat koristi, kedar nam hoče škodovati. Njegov jezik nam hoče našo čast zatamniti; ali s tem, ker le hudo nad nami vé hvaliti, dobro pa pod nič devati, našo čast še povzdiguje. In ako bi tudi tega ne bilo, zakaj pa bolj na govorjenje hudobnih, kakor pa na govorjenje dobrih in poštenih ljudi gledati? Ako hudobneži in šuntavci tega sveta porečejo, da smo preplašeni in prebahji, da se ne maščujemo; pametni in dobri ljudje od nas poreko, da smo po keršansko ravnali, svoj napuh, svojo jezo ukrotili in po naukih sv. evangelja svoje hudo nagnjenje premagali. To bo za nas prava čast, vredna našega keršanskega imena, vredna njega, ki je še na križu umirajoč za brezbožno druhal svojih morivcev in križavcev molil in jih blagoslovljal.

S k l e p.

Zato, ljubi moji! storimo danes pri kervi tega nebeškega Jagnjeta terden sklep, vse sovraštvo do bližnjega odložiti, in se kakor otroci ene družine, po bratovsko in sestersko med sebo ljubiti, in kolikorkrat smo pričujoči pri daritvi sprave, tolikrat svoje roke proti nebesom povzdigujmo za vse, ki nas preganjajo, sovražijo in obrekujejo. S tem bomo najbolj enaki svojemu nebeškemu Očetu, ki je s prekletstvom obložen človeški rod tako ljubil, da je svojega Sinu zanj dal, da nobeden, kdor po njegovih zgledih in naukih živi, ne pogubi se, temuč ima večno življenje! Amen.

Pridiga za 6. pobinkošno nedeljo.

(Šterta liturgiška pridiga. Sv. birma; gov. J. S.)

„Množica se mi smili; ker glejte! tri dni so že pri meni, in nimajo kaj jesti.“
Mark. 8, 2.

V v o d.

Ravno je Jezus gluhega mutecca ozdravil, da je slišal in govoril. Ta čudež gre od ust do ust. Jezus se umakne brezštevilni množici; pa vsi deró za njim, da bi njegove božje nauke poslušali. Lepo jih zdaj začne Jezus učiti, ti ga pa cele tri dni tako zvesto poslušajo, da jesti in piti pozabijo. Že sije sonce tretjega dneva, pa množica še ne misli na dom, ker lačna in žejna je bila le božje resnice, zato se Jezusu smili, da stori velik čudež, od kterega nam današnje sv. evangelje pripoveduje. „Množica se mi smili“, kliče on svojim učencem, „ker glejte! tri dni so že pri meni, in nimajo kaj jesti.“ — Kakor nekdanj, tako usmiljen je Jezus še zdaj. Keršanski brat! keršanska sestra! Večkrat se tebi slabo godi, da te britke solze polivajo; ljudje vidijo tvojo žalost in stisko, pa njih serce je merzlo in se ne zmeni za te; pa ne obupaj, revni siromak! ker eden je, ki te še ni zapustil; eden je, kteremu se smiliš, Njemu, ki je sam težave in britkosti prenašal; in ta je, o saj Ga poznaš, ta je Jezus, ki ti pomagati hoče in zamore. Le poslušaj, kako sv. evangelje dalej govori: „Njegovi učenci so mu odgovorili: Kako jih bo kdo mogel tukaj v puščavi nasiti s kruhom? In jih je vprašal: Koliko imate kruhov? Oni so rekli: Sedem. In je ukazal množici sesti po tleh.“ Zdaj vse potihne, vsi imajo oči obrnjene le v Jezusa, in pričakujejo, kaj bo storil. — „Jezus pa je vzel sedmere kruhe, in je zahvalil, ter razlomil in dal svojim učencem, da bi pred (nje) položili, in so položili pred množico. In so imeli nekaj ribic; in jih je blagoslovil in ukazal pred (nje) položiti. In so jedli in se nasitili; in so pobrali ostanke koscev, sedem jerbasev.

Njih pa, kateri so jedli, je bilo okoli štiri tавžent. In jih je spustil.“

Bog je skerbел za množico, da na potu ni od gladu opešala; pa ravno tisti Bog, ljubi moj! še vedno tudi za vas skerbi; On vam pregrinja mizo, h ktereј se bote vsedli. On skerbi za vaše telo, skerbi pa še veliko bolj za vašо neumerjočo dušo. To vidimo danes v sv. evangelju: Jezus je popred zbranemu ljudstvu razlomil kruh božје besede, On jih je popred podučil; pollej še le je skerbел za njih telesne potrebe. Neumerjoča duša toreј se Jezusovemu milemu sercu posebno smili; zato je odperl za njo tudi sedem studencev, iz katerih dobiva novo moč, da na potu iz puščave tega življenja ne opeša. Ti studenci so sedmeri sv. zakramenti, katerih šege ali ceremonije sem vam pred nekterimi nedeljami razlagati začel. Pred štirinajstimi dnevi sem končal razlaganje šeg, ktere pri svetem kerstu vidite. Danes toreј pridejo na versto „šege, ktere vidite pri drugem zakramentu, namreč pri sv. birmi.“ Da bote pa to razlaganje ložej zastopili, moram vam poprej povedati, kaj je sv. birma? Sv. birma je zakrament, v katerem se kerščeni človek s sveto križmo in božjo besedo od svetega Duha v gnadi poterdi, da svojo vero stanovitno spoznavlja in po nji živi. Zdaj pa le zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Kakor je že v prvih keršanskih časih navada bila, k sv. kerstu botre jemati; ravno tako se je godilo tudi pri sv. birmi. Botri so morali poprej svoje birmance v keršanskih resnicah, in posebno v tem, kar ta zakrament zadeva, dobro podučiti. Ko je prišel že čas birmanja, so botri otroke za roko k škofu peljali, in v znamenje, da zdaj neko duhovno žlahto z birmanci sklenejo, so svoje desne noge nekoliko naprej pomolili, da so potem otroci z levo nogo na nje stopili. Papež Benedikt XIV. pa je to šego tako prena redil, da zdaj boter za otrokom stoji in svojo desnico na desno ramo otroka položi v znamenje, da ga zdaj hoče v posebno varstvo prevzeti v vojski zoper greh in hudobni svet. Potem, ko so škof že otroka s sveto križmo pomazilili, mu je boter nek trak okoli čela privezal, in ta trak so otroci sedem dni nosili v spomin

sedem darov sv. Duha. V poznejših časih pa je prišlo v navado, da so nek mašnik s pavoljo otroka precej po birmanju obrisali, kar še zdaj pri sv. birmi vidite.

V starih časih niso smeli vsakterega za botra izvoliti. Boter je moral katolijske vere biti, v naukih svete vere dobro poučen, pošten in pobožen.

Ljubeznivi! če vas prosijo otrokom za botre, skažite jim to ljubezen; zraven tega pa tudi pomislite, da ste kakor botri tudi dolžnosti prevzeli, svojim birmancem mogočna podpora in bramba biti; ali, kakor sv. Karl Boromejski govori: „Vi morate otroka voditi po pravem potu, da sovražnike svoje duše premaga; vi ga morate z besedami in z lepim izgledom k dobremu napeljevati; ga svariti pred grehom, v žalosti tolažiti, kedar dvomi, prav svetovati, in če pade, spet ga vzdigniti.“ V kratkem: Vi morate otroku duhovni starši biti; saj ste po zakramentu svete birme ž njimi v zlahto stopili. Vi pa keršanski starši! kedar botre volite, posebno na to glejte, da so poštene in lepe keršanske obnaše.

2. Med tem ko otroci klečijo in po izgledu sv. apostelnov sv. Duha prosijo, da bi svoje darove čez nje razlil, pridejo škof v lepem mašnem oblačilu, v roci deržijo škofovo palico in na glavi se jim blišči lepa škofja kapa. Zdaj razprostijo svoje roke nad birmanci in molijo, da sv. Duh pride v nje s svojimi darovi rekoč: „Vsegamogočni, večni Bog, ki si te svoje služabnike prerodil iz vode in sv. Duha, Tebe prosimo, da razliješ tudi čez nje sedemdarnega sv. Duha, nebeškega tolažnika — razlij Duha modrosti in umnosti; Duha sveta in moči, Duha učenosti in pobožnosti. Napolni jih z Duhom tvojega straha in milostljivo jih zaznamovaj z znamenjem svetega križa za večno življenje po ravno tem Gospodu Jezusu Kristusu, ki s teboj in s sv. Duhom živi in kraljuje vekomej. Amen.“

Kaj se vám zdi, ljubeznivi! od kod pride, da škof roke čez otroke povzdignejo? To pride od Jezusa Kristusa, višega pastirja in od sv. apostelnov. V sv. pismu se bere, da so nekdaž matere svoje otroke k Jezusu donašale, da bi jih bil blagoslovil; Jezus je položil svoje roke na nje in je čez nje molil: in prišla je v nje gnada božja. In sv. Lukež nam

pripoveduje od žene, ktera je bila osemnajst let bolna in je bila sključena, da se ni mogla nikakor skloniti. Ko jo je pa Jezus vidil, jo je k sebi poklical, in ji je rekel: Žena! rešena si od svoje bolezni. In je roke na njo položil, in precej se je sklonila in je Boga častila.“ Ravno tako so tudi apostelni delali. Ko je diakon Filip Samarijane podučil in kerstil in ko so to apostelni v Jeruzalemu zvedeli; poslali so tje sv. Petra in Janeza, da bi jih birmala. Ta dva sta za nje molila, da bi prejeli sv. Duha. Potem sta roke na nje pokladala in so prejeli sv. Duha. Vidite, od tod pride pokladanje rok, torej s pokladanjem škofovskih rok prejmete sv. Duha, ki vas zdaj v svoje varstvo in brambo vzame zoper mogočne sovražnike vaše neumerjoče duše.

2. Po tem grejo škof od otroka do otroka, polagajo vsakteremu roke na glavo in ga pomažejo na čelu s sveto križmo v podobi križa rekoč: „J. zaznamovam te z znamenjem sv. križa; in vterdim te s križmo zveličanja v imenu Očeta in Sina in sv. Duha. Amen.“

Ker sem vam pomen pokladanja škofovih rok že razložil, hočemo danes le še pomisliti: zakaj škof na otroku križ naredijo? in zakaj ga naredijo ravno na čelu?

a) Škof naredijo križ v znamenje, da s križa nam je prišlo zveličanje; in tudi zato, ker se vsi sv. zakramenti v imenu Boga Očeta, Boga Sina in Boga sv. Duha delijo. Na križu nam je Kristus usmiljenje in gnado pridobil; in ta križ, o kako sveto in častljivo znamenje je za nas!

Po znamenju sv. križa se razločiš od Judov, Turkov, ajdov in nevernikov; ne sramuj se sv. križa, glej častljivo znamenje je; stori ga vselej pobožno, naj se ti tudi hudobneži posmehujejo! Le poslušaj, kaj sv. Krizostom pravi. „Ne sramuj se toliko častiljivega znamenja, da se tudi tebe Kristus sramoval ne bo.“ Sv. križ je svet rešil in spreobernal, resnico učil in nam pot v nebesa pokazal. Prideš torej memo križa, ne sramuj se odkriti ali pobožno se prekrižati. In če te kdo bara: Ali častiš križ? Serčno mu odgovori: „Častim ga, saj sem stopil pri sv. kerstu pod njegovo bandero, in pri sv. birmi sem si ga globoko v serce vsadil.“

Ali ste že kaj čuli od križanskih vojsk? Te so se tako-le začele: Muhamedani ali Turki so Palestino, to je sveto deželo, v kateri je Jezus Kristus naš Gospod živel in umerl, v svojo oblast dobili in so s kristjani silno gerdo in grozovitno ravnali. To so zvedeli njih bratje v zahodnih Evropejskih deželah. Usmilijo se jim vbogi kristjani na Jutrovem. Tem hočejo v pomoč priti, zatorej vojsko zoper Turka sklenejo. Neki Peter iz Amiena, bogaboječ in zgovoren duhoven in puščavnik, obhodi celo Laško in Francosko; živo pripoveduje velike stiske kristjanov v sveti deželi, ktere je sam videl. Pod papežem Urbanom II. se v mesto Klermon na Francoskem silna množica ljudi zbere. Po končani ginljivi papeževi pridigi vsi iz enega gerla vpijejo: „Bog hočel! Bog hočel!“ V kratkem se zbere čudno velika vojskna truma; da pojde nad nevernika. Vse so križarje imenovali, zato ker je vsak vojak znamnje križa na persih nosil v spomin, da se za križanega Jezusa vojskuje. Veliko so prestali na dolgi neznani poti, veliko kervi se je prelilo, preden so Jeruzalemsko mesto iz rok sovražnikov oteli, kar se je zgodilo leta 1099. Serčni Bogomir Buljonski je bil prvi Jeruzalemski kralj postavljen. Pobožni kralj pa je zlato krono na oltar položil, si železno krono na glavo djal in rekel: „Kjer je moj Zveličar Jezus Kristus ternjevo krono nosil, ne spodobi se, da bi jaz zlato krono nosil.“

Ljubeznivi! Križarji so si v veliko čast šteli, znamnje sv. križa na svojih persih nositi; oj sveti križ naj bo tudi vaše mogočno orožje zoper dušne sovražnike, bodite serčni vojšaki pod banderom Jezusa Kristusa! In šli bote enkrat tudi vi v obljubljeno deželo, v nebeški Jeruzalem!

b) Zakaj pa škof otroku ravno na čelu križ naredijo? Zakaj ne na ustih ali na persih? Zato, ker čelo je sedež uma in sramožljivosti. Zato, moj kristjan! so te škof s sveto križmo na čelu pomazali, da svojo pamet in um sveti veri podveržeš in ne tuhtaš skrivnosti božje, katerih zapopadel nikdar ne boš. Zato so te pomazali na čelu, ker tukaj je sedež sramožljivosti. Sramožljivost je dvojna: Sveta (sramožljivost) in napčna. Ti si morebiti še nedolžen mladenec ali nedolžna devica. Te vabijo na raj ali v slabe tovaršije, tam se kaj pohujšljivega govori ali kaj nespodobnega poje; tebe rudečica oblije, ne veš,

kam bi pogledal; glej, to je sveta sramožljivost, družica tvoje nedolžnosti; glej, to je tvoja juterna zarja, tvoja nar večja lepota, priča tvoje visokosti pred Bogom. Pa, oh! kako zlo je ta sveta sramožljivost izmed nas zginula! Zato je pa tudi toliko zape-ljanih nesrečnih rev med nami, toliko tropov nezakonskih otrok, nesreč in domačih nadlog; resničen je torej pregovor: „Kjer sramožljivost umira, tamo se pekel odpira.“ Je pa tudi napčna sramožljivost; tako se, postavim, marsikteri sramuje svoje vere, ali večkrat k spovedi iti, ker ga hudobneži pikajo z besedami: tercjal ali tercjalka; ali topel hočeš v nebesa iti? itd. O to je napčna sramožljivost, ti nisi zvest Kristusovemu banderu. Milo se iz turna zvon oglasi, glasno vabi verne počastit Boga in nebeško kraljico; ti pa se sramuješ odkriti in se v molitvi z angelci v nebesih združiti; glej, to je napčna sramota. Ti iščeš svinca, zametuješ pa zlato; ti se dopadeš sovražnikom Jezusovega križa, križanega Jezusa pa se sramuješ, ki ti sam govori: „Kdor me bo pred ljudmi zatajil, tega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih.“

Preč torej z napčno sramožljivostjo, spoznajte očitno in stanovitno pred celim svetom sveto katolijsko vero, kakor je storil nek kersanski častnik, ki ni hotel postni dan mesa jesti in je bil zato od svojih tovaršev zasmehovan. On pa je serčno odgovoril: „Bratje! jaz sem pri nekem društvu, in njegove zapovedi moram deržati; zato bom pa prejel srečo in blagor. To društvo je sveta katolijska cerkev. Njene zapovedi hočem deržati, ker sem njen sin, in vi, ako ste možje pošteni in pametni, se mojemu obnašanju ne bote smejali.“ Le besede mu niso mogli na to odgovoriti in niso ga več nadlegovali. Bratje in sestre moje! vsi mi smo pod banderom sv. križa, ali se ga bomo sramovali? Nikakor ne, saj vemo, da sv. križ nas pelje k zmagi, nas pelje v obljubljeno deželo, v nebeški Jeruzalem. Amen.

Pridiga za 7. pobinkoštno nedeljo.

(Peta liturgiška pridiga — o sveti birmi; gov. J. S.)

„Dobro drevo rodi dober sad; malopridno drevo pa rodi malopriden sad.“
Mat. 7, 19.

V v o d.

Kakor skerben oče svoje otroke je svaril Jezus svoje ljube pred zapeljivimi ljudmi rekoč: „Varujte se lažnjivih prerokov, kateri pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi. Po njih sadu jih bote spoznali.“ Teh hudobnih ljudi ne bote spoznali ne po lepi noši, ne po sladkih medenih besedah in zlatih obljubah; ampak po njih sadu, to je po njih djanju in nehanju jih bote spoznali, kdo so, kam gredo in kaj iščejo. Saj veste, da se drevo spozna ne po cvetju, ampak po sadu, ptica ne po perju, ampak po petju, ravno tako se tudi človek ne po jeziku, ampak le po djanju prav spozná.

Keršanski brat! keršanska sestra! Če me baraš, kateri so pa tisti lažnjivi preroki, pred kterimi nas Jezus v današnjem sv. evangelju svari, ti jih silno silno veliko pokazati zamorem. Le poslušaj!

1. Med temi najdeš svoje zapeljive tovarše in tovaršice. Mladeneč! ti si še mlad, nedolžen, morebiti tudi premožen, pridejo slabi tovarši ali razujzdane ženske, sladkajo se ti, hvalijo te, vabijo te na grešne veselice ali ponočne voglarije rekoč: „E kaj se boš tako bal svojih staršev, ki so tako ostri, da ti nobenega veselja ne privoščijo, pojdi z nami in židane volje bodi, dokler si mlad.“ Keršanski mladeneč! mar boš ti verjel tem zapeljivim besedam? Glej krive preroke! V ovčjih oblačilih k tebi pridejo, znotraj pa so zgrabljivi volkovi; zatoorej bodi pameten in ne daj se slepiti, saj veš, „da, če slepec slepca vodi, obadva v jamo padeta.“

Keršanska deklica! mlada si še in nedolžna; pa glej! že pridejo tropi krivih prerokov, ki se ti sladkajo in ti lepe obljube delajo, pa ne želijo tvoje sreče, temveč da bi te

nesrečno storiti. Bodi torej pametna, ne verjemi jim! Vbogaj svoje starše, pobaraj za svet svojega spovednika in druge poštene ljudi; sosebno se varuj podkupljenih dedov ali žensk, ki te pridejo skušat in te v kaj tacega nagovarjajo, kar te je sram storiti pred svojimi starši, spovednikom in drugimi poštenimi ljudmi; glej, to so posebno zgrabljivi volkovi, iz samega pekla doma. Ne poslušaj jih! ali te nič ne vstrašijo žalostni izgledi marsiktere zapeljane reve?

2. Drugi lažnjivi preroki so besedljivi govorniki po kerčmah in shodiščih. Ti imajo dolg jezik pa kratko pamet, šuntajo ljudi zoper duhovne in deželne oblastnike in obetajo srečnejše čase; pa kak žalosten sad so nam prinesli, kaže se nam obilno.

3. Še nevarnejši lažnivi preroki so praznoverci, ki učijo denarje in zaklade kopati, bolezni pri ljudéh in živini zagovarjati, kvarte pokladati itd.

4. Pa naj nevarniši so krivi učeniki, ki vam pravo vero podirajo in vas k hudemu napeljujejo. Pri policu od Boga, božjih reči in božjih namestnikov zanicljivo govorè; med tem pa čas le teče in teče, pride smert in jim na vrata poterka; zdaj jim je vse drugače pri sercu; žalostni spoznajo, da so drevo brez dobrega sada in to drevo ho zdaj posekano in v ogenj verženo. Pa kaj bi vam dalej našteval še več lažnivih prerokov, ker od vas vseh upam, da jim ne bote verjeli; timveč hočete rajši dobro drevo biti, ktero dober sad obrodi; saj vam na strani stoji mogočen tovarš Jezus Kristus sam, ki to drevo vedno poliva z živo vodo, ktera izvira iz sedmerih studencev, iz sedmerih sv. zakramentov. In glejte! ravno danes teden so vam bile razlagane šege, ktere vidite pri drugem živem studentu, namreč pri sv. birmi. Vem, da se še spomnite iz moje slednje pridige, kaj pokladdanje škofovih rok na birmance pomenja in zakaj škof otroke na čelu s sveto križmo pomažejo in jim sv. križ naredijo. Torej vam bom danes od svete križme nekoliko govoril in sklenil razlaganje obredov, ktere vidite pri sveti birmi.

Vidim vaše serca goreče za božjo besedo, zato rej se zanesem, da me bote tudi danes zvesto poslušali. V imenu božjem in Marije brez madeža spočete!

R a z l a g a.

I. Škof pomažejo birmanca s sveto križmo. Da to milost in moč sv. Duha pomenja, nas uči že sv. Ciril, ki pravi: „Kakor se telo z vidljivim mazilom pomaže, ravno tako bo tudi duša po svetem in oživljajočem Duhu posvečena.“ Da bote pa, ljubeznivi! pomen tega mazilenja ložej razumeli, vam moram poprej povedati, kaj je sveta križma. Sveta križma je olje, kateremu je primešan balzam ali dišava. Škof ga vsako leto veliki četrtek blagoslovijo. Rekel sem, da sveta križma obstoji:

a) iz olja, katerega je veliko v obljubljeni deželi rastlo in se drago prodajalo. Rabili so ga za svečavo, ker olje svetl; za jedila, ker olje redi; za ozdravljanje bolečin, ker olje zdravi; le spomnite se usmiljenega Samaritana, ki je ranjenemu in na pol mrtvemu človeku olja in vina v rane vliil. Rabili so ga tudi, ki so se v metanju in ruvanju skušali. Ž njim so si ude namazali, da so postali urni in močni; olje torej tudi moč daje.

Kakor v svetilnici olje hišo razsvetljuje in temoto iz nje prežene, ravno tako tudi sv. Duh razsvetljuje po mazilenju s sv. oljem birmancev pamet. Le pomislite ljubeznivi! kako boječi in nevedni so bili apostelni pred prihodom sv. Duha. Glejte jih binkoštno nedeljo! Ptuj je jezike govorijo, celo sveto pismo imajo takorekoč že v mezincu, kako goreče pridigujejo, da vsi stermijo in se čudijo rekoč: Kaj to pomenja. Morda so od sladkega vina pijani? O niso bili pijani ne, marveč navdušeni so bili od sv. Duha, ki jih je vsega učil in vsega opomnil, kar jim je Kristus bil povedal.

Kakor olje telo redi, ravno tako redi tudi gnada sv. Duha dušo in pogasi njeno žejo; saj Kristus sam govori: „Kdor je žejen, naj pride k meni in naj pije!“

Kakor olje telesne rane celi, tako celi tudi sv. Duh dušne rane in bolečine, zato tudi Kristus sam sv. Duha tolažnika imenuje. Ta je tolažil apostelne v neizmernem terpljenju in

težavah, On tolaži tudi nas, če je žalostna naša duša zavoljo velikih skušnjav in viharjev, ki nas obdajajo. In kakor olje moč daje in ude urne dela, ravno tako nas krepča tudi sv. Duh v zakramentu sv. birme, da svojo vero stanovitno spoznamo in po nji živimo. Saj veste, ljubeznivi! kako serčni in močni so bili apostelni po tem, ko so prejeli sv. Duha. Bili so tepeni, zaničevani in zasramovani; bili so vedno v nevarnosti, v temne ječe so jih metali in neusmiljeno mučili, pa ostali so stanovitni. In kdo se ne čudi sercnosti sv. mučencev, ki so v prvih časih keršanstva svojo kerv prelili? In tudi v poznejih časih se najdejo serčni mučenci. Britko se človeku stori, ko bere, koliko so kristjani v Japanskih deželah, ker je sv. Francišek križanega Jezusa oznanoval, preterpeli, naj vam torej povem neko dogodbo iz 18. stoletja.

Ko so leta 1706 ali 1707 vse misijonarje iz Japana izgnali, sta dva imenitna Japanca kristjane v Jezusovi veri poterjevala in k pobožnosti napeljevala. Pa kmalo sta bila izdana, v ječo veržena in čez štiri leta z vervjo okoli vratu pred mesto na morišče peljana. Vsak teh mož je imel sina; eden, z imenom Tomaž, je bil kakih 12, drugi pa, ki mu je bilo Peter ime, še le 6 let star. Tudi ta dva so hotli z očetoma vred umoriti; zato pošljejo vojake po nju. Pa ta dva fantiča sta bila že v mladosti prav dobro v keršanski veri podučena, in sta s pomočjo gnade božje, ktero sta pri sv. kerstu in pri sv. birmi prejela, prav lepo in pobožno živela; tudi sta slišala toliko lepega in milega od sreče, kakor mučenec umreti, da sta po tej smerti silno hrepenela. Ko Tomaž sliši, da ga k smerti popeljejo, dene berž naj lepše oblačilo na-se, gre vesel za briči, najde pred mestnimi vrati svojega očeta in jih veselo objame. Ker vojakov, ki so bili po unega fantiča poslani, predolgo ni bilo, so Tomaža z očetom in unim možem vred ob glavo djali. Mali 6 let star Peterček je stanoval pri svojem dedu, in je ravno zaspal, ko so vojaki po-nj prišli. Zbudili so ga ter mu rekó, da mora s svojim očetom umreti. „O veliko veselje mi naznanite!“ je zavpil mali Peterček, in je komaj čakal, da so mu najlepše oblačilo oblekli. Prime enega vojakov za roko, in gre vesel na kraj, kjer bo smert storil. Silno veliko ljudi je za njim vrelo, in večidel se niso mogli solz zderžati, ko so

mladega mučenca vidili. Ko mladi junak na morišče pride, zagleda najpred truplo svojega ljubega očeta vse v kervi zraven unih dveh trupel. Tega se Peterček ne prestraši, timveč zraven očetovega trupla poklekne, si sam vrat odkrije, povzdigne svoje nedolžne ročice proti nebesom, in mirno čaka smertnega udarca. Žalostno in milo ga je bilo viditi, zatorej tudi ljudstvo velik jok zažene in britko zdihovati začne. Tudi rabelj do solz ginjen meč od sebe verže in žalosten odide. Dva njegovih pomočnikov zaporedoma pristopita, da bi kervavo delo dokončala, pa ne moreta. Na zadnje so morali nesrečnega sužnja pripeljati, ki je s trepetajočo in nevajeno roko malega mučenca, ki od bolečine le zinil ni, na glavo in na rame velikokrat mahnil, da ga je v drobne kosce razsekal.

Ljubeznivi! kaj ne da se čudite nad serčnostjo toliko malega otroka? Kdo mu je dal moči, vse to prestati? Sv. Duh, ki ga je pri sv. birmi v svoje mogočno varstvo prevzel.

b) Rekel sem, da sv. križma obstoji tudi iz balzama. Kakor namreč balzam diši in je človeku prijeten, ravno tako prijetna je Bogu tudi duša, ktera je v gnadi božji, in kakor balzam teló varuje, da nestrohni, ravno tako nas varuje sv. Duh pred grehom, zato govori sv. Peter Damjan: „Pri sv. kerstu se nam podeli sv. Duh, da nam zbrise stare grehe; podeli se nam pri sv. birmi, da nas pred novimi grehi varuje.“

II. Pri sv. birmi škof tudi birmance malo na lice udarijo in rečejo: „Mir s teboj!“ Zakaj neki to? Zato, da se birmani spominja, da je prisegel h Kristusovemu banderu in da mora pripravljen biti, za sveto vero vse, sramoto, ječo in bolečino, križe in težave, rad prenašati. Zato, moji bratje in sestre! so vas škof malo na lice udarili. In kdo, ljubeznivi! je brez križa in terpljenja na svetu? Kristus sam, nedolžno jagnje božje, je naj več prestal, pot terpljenja je tudi nam zapustil, in le po tem potu pridemo k Očetu, ki je v nebesih. — Si morebiti le reven hlapec, vboga dekla. Daleč so tvoji starši in prijatli, ali pa jih že hladna zemlja pokriva, in ti na svetu sam stojiš in si silno žalosten; pa ali si morebiti res sam, nimaš nobenega, ki bi za tebe skerbel? O ja, eden je nad teboj, in ta je tvoj Oče; On te še ni zapustil,

na Tega naj te opominja tudi škofov udarec. — Sonce že visoko stoji in skoraj bo poldan; pa ves vtruden pride po cesti popotnik. Že dolgo ni dela ali kaj jesti dobil, pa dobil je že na nogah žule in bolečine. Zdaj zbolí med ptujimi ljudmi, in kako daleč je njegova očetova hiša. Oh, težko mu je zdaj pri sercu in ne veselí ga lepe hiše bogatega mesta. Pa ali je revež res tako sam in zapuščen? O saj nad njim je Eden, in ta je njegov Oče, na katerega v svoji stiski kliče: „Oče naš; ki si v nebesih!“ — Morebiti si vboga vdova, ki si zgubila berzuega moža, ki ti pa ni premoženja, ampak le male otroke ostavil, o kako težko ti mora pri sercu biti. Gotovo že želiš pri Bogu biti, pa smilijo se ti tvoji otroci. Glej, tvoja žlahta se ne zmeni za té, ne za tvoje otroke; pa vendar eden je, ki usmiljeno gleda na té. O saj ga dobro poznaš, ker vsak dan ga pozdravljaš: „Oče nas; kleri si v nebesih!“ Pa, kdo bi vse ternje in bodeče kamnje izštel, ki so nastlani po potu našega življenja? Ali kristjani smo, vterjeni pri sveti birmi od sv. Duha, vojskovati se moramo, saj na to nas opominja vdarec, katerega smo pri sveti birmi od škofa prejeli.

Po tem, ko so škof že vsem sveto birmo podelili, še vzdignejo svoje roke čez nje in jih blagoslovijo; prosijo pa tudi usmiljenega Boga, da bi vse birmance v dobrem in v čednosti ohranil, da bi se nobeden ne zgubil, ampak da bi vsi enkrat prišli k nar višjemu škofu Jezusu Kristusu v sveti raj. In tako sklenem danes razlaganje od svete birme, in vam h koncu z besedami sv. Pavla kličem: „Ljubeznivi! nikar ne žalite božjega Duha (z grehom, posebno z grehom, ki je zoper sv. Duha), saj s sv. Duhom ste zapečateni za dan odrešenja; da bote enkrat častito vstali in v večno življenje šli.“ Amen.

1869

Govor za praznik sv. Mohora.

(Govoril rajni F. J. Kafol.)

„Vedno smo izdajani v smert zavoljo Jezusa.“ II. Kor. IV. 11.

V v o d.

Slovenski bratje! ozrite se danes proti zapadu. Tam, kjer se bistra Soča in Nadiža v jadransko morje razlivate, stalo je nekdanj ponosno mesto Oglej na zgnavji mičnih homcov. Bilo je to teržno mesto prvo za Rimom v zahodnih deželah; in čeravno so njegovi prebivavci v začetku kristjanske dobe raznim narodom se prištevati, vendar okolične imena in še druge znamke dajo soditi, da je Oglej utegnil biti slavjansko mesto. Pa bodisi za mesto kakor rado, gotovo je, da nebeska luč svete Jezusove vere je nam Jugoslavjanom v tem mestu prvič zasvetila in od onod našo milo Slovenijo nježno razjasnila. Sveti evangelist Marka je namreč okoli leta 46 po Kristusovem rojstvu v Oglej pripridigoval. Slovencov serca, ki so še vselej rahle za resnico bile, so se mu vdale; pred vsemi drugimi se pa pošten in moder meščan Germogorec, katerega sedaj „sveti Mohor“ zovemo, edino-zveličanske vere poprejme; sveti evangelist Marka ima nad njim serčno veselje, pelje ga v Rim, ondi ga soznani s svetim Petrom apostelnom, in sam sveti Peter, pervak apostelnov, posveti Mohora v škofa za oglejsko mesto in za vse okrajne dežele. Tako je sv. Mohor postal prvi apostel Slovencom, ki so okrog Ogleja bivali. On je pričel versto pobožnih in svetih škofov, nadškofov in patriarhov sloveče oglejske cerkve, katerih neprenehljivo število sega do 95. in zmed njih je katolijska cerkev že 7 za svetnike očitno spoznala. Leta 1752 je bila oglejska preveč razprostrana cerkev v dve — v Goriško in Videmsko — nadškofijske cerkve razdeljena, in naš sedanji Goriški nadškof je 100. naslednik sv. Mohora v slovenski okrajni. — Tako milo je Gospod Bog za naš slavjanski narod skerbel, da kmalo

po dognanem rešenju na Golgati mu je že doposlal evangelistov in apostolov, naj bi se vdeležili tudi naši prededje Jezusove prelite kervi in se večno zveličali; in smem reči, da veliko se imamo svetemu Mohoru zahvaliti, da sveta katoliška vera po naših krajih tako mično cveti. Kdor dogodivščine oglejskega mesta prebira, mora obstati, da posebna roka božja je čula nad oglejsko cerkevjo ter jo je pogina varovala. Mesto Oglej je bilo večkrat grozovito razdijano in ljuto razrušeno v groblje (sada j ondi še vas stojš, ki nam kliče, da vse preide, kar je posvelnega), oglejska cerkev pa je vselej slovela in se zmagavno zoperstavljala viharjem vseh dób, in še sedaj sloveča obstoji pod novima imenoma, ter se ponosno ozira na svojih škofov nepretergano rajdo. Gotovo se ne motim, če terdim, da mogočna priprošnja sv. Mohora, kateri jo je s preli-vanjem svoje kervi utemelil, jo je vedno pred poginom zava-rovala; on sam rojen Slovenec vedno za Slovence v nebesih prosi in na njegove prošnje nam luč svete vere jasno sveti.

Slovenski katoličani! mi danes obhajamo god svojega apostelna svetega Mohora; pristojno se mi dozdeva z vami se nekoliko pogovarjati od njegovih čednost, naj bi si jih kar mogoče v posnemo vzeli in pa tako svojemu narodskemu besedniku v nebesih se prikupili. V tem svetem namenu bom dveh jako važnih čednost iz blazega djanja današnjega svetnika omenil, ter rečem:

1. Sveti Mohor je v Kristusu vse svoje slavjanske brate preserčno ljubil;

2. on je zavoljo Jezusa za svoje ovce mučenstvo preterpel.

To bom vam razložil. — Sveti Mohor! ti se v nebesih večne dike veseliš, pa milo na naš po svetu razkropljeni slavjanski narod gledaš in šerčno želiš, da bi se vsi pod Je-zusovim banderom zedinili ter večno srečni bili; sprosi nam milost, da bi tvoje svete čednosti posnemaje tisti blagor do-segli, kojega potrebujemo za dušo in telo! — Poslušajte!

Razlaga.

Kdo ljubi svoje brate? Tisti, ki jim v njegovih telesnih težavah po mogočnosti pomaga, lačne nasituje, žejne napaja, nage oblači, popotnike pod streho jemlje, bolnike obiskuje ter

jim streže; tisti, kateri za poštenje in dobro ime svojih bližnjih sberbi, le dobro od njih govori, obrekovavcov in opravlјivcov ne posluša, in pa sobratov slabosti izgovarja in pokriva; tisti, ki premoženje svojih bratov pred škodo varuje, krivice jih otme, jih žalostne tolaži, dobre svete jim daje ter v sledni nesreči miloserčno priskoči; kdor s svojimi brati tako dela, z njimi se odkritoserčno in rad pogovarja, z veselimi se veseli in z jokajočimi joče, pravimo, da jih ljubi. Vendar pa ta ni še popolna ljubezen; kajti vije se le okoli telesa in pozemeljskega blagostanja: prava ljubezen do svojih bratov se mora še kaj više dvigniti in tudi dušno zveličanje obsegati, mora nevednega in grešnega brata njegove velike nesreče oleti, k pravemu poklicu ga naganjati in pa zavoljo Jezusa v Jezusu mu večno srečo kazati. In tako ljubezen je imel naš slovenski apostel, zatoorej pravim:

1. Sv. Mohor je v Kristusu vse svoje slavjanske brate priserčno ljubil. — Bom sprical.

Odkar so bili človeški otroci pri stavbi babilonskega stolpa na Boga pozabili, jih je bil napuh v velike zmešnjave zapletel; stvarnika so bili namreč overgli in stvari po božje častiti začeli: molikovali so. In kakor se vselej godi, da kdor na Boga pozabi, vsak dan se bolj v greh topi, tako so se človeški otroci skoz 2204 let do Kristusovega rojstva čedalje bolj in bolj v gerdo molikovavstvo topili. Zdrava pamet stermi, kedar basnoslovje raznih narodov čitamo, in se prav za prav sramuje, da je sama za sé takim neumnostim in norostim podveržena. — Tako nesrečen je bil tudi naš slavjanski narod. Iz Azije je svoje bogove na ramah prinesel v Evropo, tukej se je soznanil še z moliki Rimljanov, Gerkov in drugih narodov, tudi ti so mu bili všeč, ker so njegovim straštim in napčnemu nagnjenju stregli, osvojil si jih je, in tako so naši slovenski prededje kupe raznih bogov po svojih staniščih in seliščih imeli. Oh kako so bili nesrečni! Nikdar jim ni bilo serce pokojno; kajti če so enega molika častili, pa se jim dozdevalo, da drug se utegne togoliti, če so dežja prosili, so se pa solncu zamerili, da se jim je skrulo. In kako so bili še le nesrečni na duši! Molikovanje je bilo hudičeva služba,

in satan jih je vse v svoji oblasti imel, peklenskemu zmaju so nekteri starši že v življenju svoje otroke darovali in po smerti pa so mu tudi starši zapadli. Oh naši vbogi prededje! kje ste sedaj?! Solze se mi iz očes vtrinjajo, ko na to mislim in na večno osodo svojih nekdanjih slavjanskih bratov se spominjam!

Ko so reči tako stale z našim slavjanskim narodom v Ogleju, po sedanjim Primorskem, Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Horvaškem, Dalmatinskem in Ogerskem, glej pride sveti Mohor iz Rima, kjer ga je bil, kakor sem že omenil, sveti apostel Peter v škofa posvetil, za sv. Jezusovo vero ves vnel nazaj v Oglej; v sercu se mu smilijo njegovi v terdi temi molkovavstva zdihajoči slavjanski bratje; on dvigne svoje solzne oči do nebes, prosi iz globočine serca od milostljivega Jezusa pomoči to predrago ljudstvo iz hudičevih krempļjev iztergati, mu razjasniti um s sveto vero, ostudnosti gerdega molikovanja ga prepričati, serce mu s svetim Duhom omečiti, za pošteno pobožno življenje ga vneti, ga pokristjaniti in zveličati. In usmiljeni Bog je njegovo prošnjo blagovolil; kajti „nič bolj ne dopade Bogu, in On ničesar tako ne blagovoli, kakor evangelijskih oznanovavcov prizadetje, da bi se ljudje poboljšali“, pravi sveti Justin. Težko je sicer bilo tačasnim škofom njih dolžnosti opravljati in sveto vero širiti, ker niso smeli očitno učiti; pa ljubezen do Boga in do njegovih bratov je sv. Mohora neprestrašenega storila, kot dobro razumen nadpastir je v Ogleju po družinskih hišah okoli hodil in kjerkoli se mu je priložnost ponudila, na skrivšem je skerbno učil, kerščeval in božje kraljestvo razširjal; lepo je ozelenelo tersje v gospodovem vinogradu, ki ga je on obdeloval, in sveta vera je tako mogočno v mestu cvetela, da v dvajsetih letih se je tretjina Oglejanov pokristjanila, molike overgla, in molikovavske tempelne popustila, edinemu pravemu Bogu služila in božjega Sina Jezusa Kristusa molila. Zmed družih ovčic svetega škofa so posebno štiri device omenitve vredne: Evfemija in Rotija, hčeri terdovratnega ajda Valencija, in pa Tekla in Erazma, hčeri pokristjanjenega Valencijana. Strašno so bile mučene te med seboj braterne device, kervavo so jih raztepli, z železnimi grebeni raztergali, jim persi odrezali, in

na povelje sodnika tako razmesarjene in nage po mestu gonili; toda na njih molitvo kar naravnost jim je angel iz nebes bele oblačila prinesel, in vse rane ozdravil. Ljudstvo to čudo viditi, Boga hvali in veselo device sprejmlje. Sodnik Servast jih poslednič v smert obsodi, in lastnemu očetu in stricu Valenciju umoriti dá. Ta jih v svoj stolp pelje, jim z lastno roko glave odseka, trupla pa skoz lino v reko Nadižo pomeče, ki je memo zidovja tekla. Sveti Mohor in Valencijan, mučenicam oče in stric, gresta po noči svete trupla iskat; glejte, dva mladenčca jima jih v čolniciu na proti pripeljeta in izročivši jih zgineta; ona pa jih spodobno v poslopje Valencijana pokopljeta in na njih pokopu altar postavita, na katerem se je potem sveta maša služila. Še kažejo na tem mestu čedno kapelico svetim devicam in mučenicam posvečeno.

Pa ne samo v mestu, marveč tudi v okolici in celo po daljnih slovenskih deželah se je Jezusova vera razlagovala. Deloma je terštvo kaj pristojno priložnost dajalo; pokristjanjeni kupčevavci so namreč nauk od edinega Boga med deželane razširjevali, ter jim od čudežev pravili, ki so jih v Ogleju vidili; deloma pa je sv. Mohor gorecih pomočnikov, kakoršen je bil njegov dijakon sv. Fortunat, si oskerbel ter jih razpošiljal med slovenske narode, kakor Kristus svoje učence; da! še sam je pastirsko palico v roke vzel in potoval po Primorskem, Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Horvaškem, Dalmatinskem in Ogerskem, Slovencem nebeskega kruha lomil, altarje molikov poderal, pravo službo edinega Boga vpeljal in neumerjoče duše nebesom pridobljal, ker vedel je, da duše so toliko več vredne memo vsega posvetnega, kolikor nebesa presegajo zemljo. Jezusove besede je v spominu imel: „Jaz sem vas izvolil, in sem vas postavil, da greste, in sad obrodite, in da vaš sad ostane“ (Jan. 15. 16.); ter premišljeval je, da naj bogatejši v božji ljubezni je tisti, kdor naj več ljudi Boga ljubiti pregovori.

Veliko sprememb se je med Slovenci godilo: Primorsk naselnik je doma na ognjišču zanelil, potem iz vseh kotov svoje koče lesene molike vkupej nanosil, ter v ogenj jih pometal rekoč: „Zgorite vrage“. Sam nad seboj se je čudil, kako da je mogel take bogove za srečo prositi, kleri sami

sebe ognja oteti niso v stanu. — Górolanski planinar je mirno za svojo čedo hodil, njega nista več strašila blisk in tersk, ker se je pod očetovim varstvom edinega vsegamogočnega Boga vedel; tudi ni več trepetal, ko je na nebu gromelo, misleč da bogovi so se med seboj sperli in eden proti drugemu vojskovati začeli, marveč pokrižal se je z Jezusovim križem in v sercu pokojen si krovja poiskal. — Dolenski seljan je v sredi svoje njive na enkrat jenjal kopati, na lopato se je naslonil, do nebes oči dvignil in jel premišljevati, kako srečen da je, ker edinega Boga pozna, kateri vsako potno kapljico obilno poplačuje, če jo njemu v čast posvetimo. Z eno besedo — molikovanje je začelo po slovenskih deželah onemagovati in našim bratom po sveti veri nova zarja zasije; kakor iz terdega spanja so se budili, verske mrake iz očes si brisali, sužnjih spôn gerdih molikov se otresali in novo življenje se je nad njimi budilo — življenje, ki je začetek večne sreče; kajti „to je večno življenje, da spoznajo tebe, samega pravega Boga, in Jezusa Kristusa, kterega si poslal.“ (Jan. 17. 3.)

In taka sreča je Slovencem došla po sv. Mohoru; zatoorej uprašam: kaj se vam zdi, ali ni sv. Mohor vse svoje slavjanske brate v Kristusu preserčno ljubil? On jim je zavoljo Jezusa v Jezusu večno življenje pokazal, jih je k takemu življenju napotoval, jih je k pravemu poklicu naganjal, jih je budil iz spanja gerdega molikovanja, jih je v svetem kerstu grehov omival, s sv. Duhom krepčal in po Jezusu dediče postavljajl nebeškega kraljestva. Oh sv. Mohor! naši prededje so že kdaj v Gospodu zaspali, pa mi njih vnuki se ti danes mesto njih ponižno zahvaljujemo za blago prizadetje, da si naše nekdanje Slovane pokristjanil, ter te serčno zaprosimo, sedaj ko tudi ti v nebesih kraljuješ in s svojimi priprošnjami pri trojedinem Bogu veliko premoreš, sprosi nam milost, da bi mi vsi po Jezusovi veri prav zvesto živeli. Glej med Slovani na svetu so žalostne razpertije; ni je med nami edinosti v veri; veliko jih je, ki zunej Petrove barke po vibarnem morju plavajo, in se nočejo Petrovemu nasledniku v Rimu vkloniti; mili svetnik! sprosi jim nebeškega razsvetljenja, da, kakor si ti od sv. Petra škofovsko palico za pokristjanjenje Slovanov sprejel, bi tudi današnji slavjanski razkolniki spoznali, da ni ga

pravega kristjanstva med njimi, ako jih Petrov naslednik ne blagoslovi in za svoje zveste ovčice ne spozna.

Smemo zaupati, da ta prvi apostel Slovincov naših želj ne bo zaničeval, ker še vedno naš narod ljubi, in pa nadjati se je, da Gospod Bog bo njegove priprošnje milostljivo blagovolil; zakaj

2. Sv. Mohor je zavolj Jezusa za svoje ovce mučenstvo preterpel. — Preglejmo še to.

Peklenšček vkljubuje vsakemu dobremu delu, in če sam bogoljubnih naprav razdreti ne more, si pa služabnikov za to poišče. Taka se je v Ogleju godila. Častita smert omenjenih oglejskih devic se je daleč okrog razslovila, njih prelita kri je bila seme kristjanov. Molikani to viditi se togotijo in molikovavski duhovniki oglejskega poglavarja Sebesta zoper sv. Mohora podpihujejo. On ukaže sv. škofa v vozo djati in pred svoj sodni stol prignati. Ali svetnik se ne prestraši, marveč brez tajbe mu pove, da že nad dvajset let pravemu Bogu služi, po tem ko je slepoto molikovanja spoznavši zmoto in hudobijo molikov zaverigel. Se ve da to je sodnika razkačilo. Ukaže apostoljskega moža kervavo raztepati, z železnimi grebeni tezati in z gorečimi bakljami po malem žgati. Na to ga še veli konju na rep privezati in po mestu vlačiti. Svetnik pa stanovitno ostane, Kristusa hvali in sodniku naravnost pové, da ž njim nič kaj opravil ne bo, da njegova živa vera in goreča ljubezen do Jezusa je veliko močnejša od vseh še tako grozovitih muk tega sveta. — Oh sveta vera! ti predragi nebeški biser! Vse nam ta svet vzeti zamore, ali vere nam nikdar ne vzame, če je sami ne zaveržemo, in mi je zamečavati začnemo, kedar v ljubezni do Jezusa pojemljemo. Kdor Jezusa goreče ljubi, ima živo vero; kdor ga malo ljubi, ima majhno vero; kdor ga nič ne ljubi, je veren brez vere, in takih je tudi med Slovenci strašna množica. Da bi vsi na svojega apostelna pogledali, in nad njim se razgledovali.

Nad sv. Mohorom so se dopolnile besede sv. Pavla: „Vedno smo v smert izdajani zavoljo Jezusa.“ Sodnik Sebest reče svetega škofa v ječo zapreti in mu jetničarja Poncijana v varha dá. Ali kaj? Terda tema je zemlja pokrivala, ko svetnik v ječo stopi, pa poklekne, Boga hvali in nekoliko

pomoli, kar se vsa ječa osvetli, s prijetnim duhom napolni in naenkrat se mučencu vse rane čudno pocelijo. To viditi ajdovski jetničar Poncijan stermí, pred svetega škofa na kolena pade ter ga prosi za poduk v keršanski veri in za sv. kerst. Se zgodi. Poncijan po vsem mestu milost božjo, ktera ga je došla, glasno oznanuje in ljudje iz mestà v ječo k svetniku bitijo, tako da ječa se je v cerkvico spremenila, kjer se je sveta vera učila. Ne bom pravil, kolikanj molikovavcov je sv. Mohor še v ječi spreobernal, čeravno so nam jih cerkveni listi mnogo zaznamovali in med njimi Gregorja slovitega Oglejana in pa Alesandrijo, žlahtno gospo; tudi ne bom čudežev našteval, s kterimi se je on posebnega prijatla božjega sprical, čeravno vemo, da hudobni duhovi so pred njim bežali, in slepci so na njegovo prošnjo pregledovali; samo tega pa ne smem zamolčati, da lahko bi bil iz ječe pobegnil in življenje vnesil, pa ni hotel; da celo resnično je, da za čas je vozo zapustil, in v Gregorjevo hišo šel, ondi vso njegovo družino kerstil, pa prostovoljno se je potem nazaj v ječo podal; in to iz ljubezni do Jezusa in svoje čede, kajti temna voza mu je bila rodovitno polje, seme Jezusove vere sejati, in veselilo ga je zavoljo Kristusa vklenjenemu biti. Želel je zavoljo Jezusa za svojo čedo mučenstvo prestati in življenje dati, ker mu je bilo znano, da prelita kri nadpastirja čedo v sveti veri nderdoje in še novih ovec Kristusu pridobluje. In želja se mu je spolnila.

Ko je sódnik Sebast zvedel, da sveti škof je Oglejanom nasvetoval, naj mu diakona Fortunata naslednika izvolijo, ukaže tudi njega v železje djati in k sv. Mohoru vječiti. Oglejanom se to preveč zdi in zagrozijo se sodniku. Sebast se zboji, po noči pošlje trinoga v ječo, ki zvestima spoznovavcema glave odseka in jima vrata nebeske odpre. Oba sta postala mučenca za sveto vero. Pokristjanjeni jetničar Poncijan ohrani nju sveti trupli in žlahtna gospa Aleksandrija ju s pomočjo Gregorja v svojo bližno njivo častito pokoplje. Tako je bil sv. Mohor s svojim zvestim diakonom vred zavoljo Jezusa v smert izdan in je za svoje oyce mučenstvo preterpel. Veliko lepih cerkev zdaj jima v čast pozidanih stoji v visokih planinah in na veselih gričih po vseh jugoslovenskih krajih; one nam pravijo, da sveti Mohor je bil prvi apostel Slovincem in je še sedaj v nebesih naš prvi priporočnik.

Za Sočo na tominskih Pečinah stoji majhna cerkvice ponažno olepšana in snažno okinčana — v čast sv. Mohoru in Fortunatu posvečena. Ustmeno sporočilo od te cerkvice sledeče donša: Pred tremi sto leti bili so se tukaj neki planinčarji vselili. Mašniki so v te kraje čas za časom iz starega Ogleja dohajali, pa pomanjkovalo jih je, in naši planinčarji naenkrat celo zimo niso duhovnika vidili. Milo so se na Oglej ozirali, in v sv. Mohora klicali, naj bi gospod Bog na njegove priprošnje omečen zapuščenim planinčarjem učencov in mašnikov doposlal blagovolil. Še le bolj se prikupiti priprošnjam prvega apostelna Slovincov, si v sveti priprosti izmislijo, poleg svojih stanov na homcu v lesu sv. Mohoru v čast kapelico sozidati. In nebesa so to pobožno prizadetje blagoslovile. Osem družin je delo dognalo; kapelica se je pozneje razširila in sedaj ondi stoji vpastirjena cerkvice, v kateri se vsakdan na altarju sv. Mohora in Fortunata nekervava daritev svete maše opravlja in pa sveto evangelje slovenskim srenjčanom razklada. — Glejte, takošne zaupce so naši prededje v priprošnje sv. Mohora stavili, in njih zaupci niso bili prazni; tako so nekdanji Slovenci svojega apostelna častili, in dosegli so na njegovo priporočenje, česar so najbolj vpotrebovali — učencov in mašnikov. In sv. Mohor je še vselej pomočnik zoper verske tmine in duhovno slepoto; kdor se mu ponižno priporočuje, razjasnil ga bo v svetih resnicah in mu pomagal, da se duhovne mračnosti otrese — grešnega življenja oprosti in v sveti luči edinozveličavne katoliške vere živi.

Predragi bratje! Ali ne vpotrebujemo tudi mi razsvetljenja v verskih zadevah? Morda nesloga v veri nobenega rodu na svetu tako ne tlači, kakor slavjanskega. Pa opustimo za danes to postransko osodo in ne ogledujmo zaostale omikanosti solznih otrok naše mile matere Slovenije; marveč le sami na se se ozrimo in obstali bomo, da nam je v svetih rečeh še jako napredovati potrebno.

S k l e p.

In prvič je gospod Bog tako milostljiv nam bil, da od dobe sv. Mohora sem sveta vera skoz vse veke med nami cveti; pa čeravno sedanji zarod je po naših krajih zelo merzel v veri, in čeravno Boga poznamo, ga pa premalo častimo:

greh se množi in po naših slovenskih deželah kot strašna povodenj poliva. Mi smo v nevarnosti, da gospod Bog bi se vtegnil razserditi, zaklad svete vere nam vzeti in drugim narodom ga podariti, ki bi ž njim boljše kupčevati znali. — Priporočujmo se sv. Mohoru, da bi nam nebeškega razjasnjenja sprosil ne samo vernim biti, ampak tudi po veri pobožno živeti in s svetim naukom pridno in zvesto hiševati, da bi nebeški Gospod s tako nesrečo nas ne vdaril.

Drugič mi sicer več učnikov in mašnikov imamo, kakor so jih naši prededje imeli, pa vendar sem ter tje po Slovenskem jih še le pomanjkuje. Tudi se vtegne med sedanjimi duhovniki marsikteri najti, ki se ni iz pravega namena duhovščine lotil, in veste, da kakor je dober duhoven naj večja sreča duhovnije, tako je slab duhoven naj večja nesreča soseske. Že zdaj je to dosto žalostno in nam še žalostnejo prihodnost obeta. Priporočujmo se sv. Mohoru, da bi slovenskej mladeži svetega razjasnjenja sprosil, naj bi se mladenči obilno in vsi le iz pravega namena duhovščine lotili, da bi mi dokaj mašnikov in učnikov pobožnega serca in vedrega duha vselej imeli.

Zadnjič čeravno skorej vsi Slovani v Jezusa verujejo, vendar pa vsi niso katoličani, vsi rimskega papeža za svojega vidnega poglavarja spoznati nočejo. In ta je naj večja nesreča našega naroda. Bratje se med seboj pikajo in otroci edine matere se med seboj preganjajo. V tej razpertiji so jih drugi narodi podjarmili, jim narodnost moré, in pot do omikanosti gradé. Priporočujmo se sv. Mohoru, da bi vsem razjasnjenja sprosil, naj bi se vsi slavjanski bratje v naročju svete rimske katoliške cerkve zedinili in tisto srečo dosegli, za katero smo vsi vstvarjeni kot zemljani in namenjeni kot prihodni nebeščani. O Bog! dodeli nam, ki dans praznik svetih mučencev Mohora in Fortunata obhajamo, da nas s svojo sveto brambo vselej varujeta in s svojo priprošnjo podpirata. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

 Pridjan je danes 45. list „SLOVENCA“.

Odgovorni izdaj. in vred. Andr. Einspieler. — Natisnil J. & F. Leon v Celovcu.